

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

3174/2014. (VI. 18.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	852
3175/2014. (VI. 18.) AB végzés	bírói kezdeményezés visszautasításáról	857
3176/2014. (VI. 18.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	859
3177/2014. (VI. 18.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	863
3178/2014. (VI. 18.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	867
3179/2014. (VI. 18.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	871
3180/2014. (VI. 18.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	873
3181/2014. (VI. 18.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	880
1002/2014. (VI. 17.) AB Tü. határozat	az Alkotmánybíróság öttagú tanácsai tanácsvezetőinek személyéről	883

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3174/2014. (VI. 18.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kúria Kfv.II.37.817/2012/3. számú és a Fővárosi Törvényszék 19.K.33.607/2011/19. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] Az indítványozó gazdálkodó szervezet jogi képviselője útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján indítványozta a Kúria Kfv.II.37.817/2012/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozó álláspontja szerint a támadott ítélet ellentétes az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével, XXVIII. cikk (1) bekezdésével, valamint a 28. cikkével.
- [2] Az indítványozó gazdálkodó szervezet által üzemben tartott személygépkocsi 2010. október 1-jén 11 óra 37 perckor az M1 autópálya 86+900 méterszelvényénél (bal pályatest) a megengedett 130 km/h sebesség helyett 182 km/h sebességgel közlekedett. A szabálysértésről fényképfelvétel készült, ami azonban a 18/2008. (IV. 30.) GKM rendelet (a továbbiakban: GKMr.) 3. § (1) bek. a) pontjában foglalt feltételeknek nem felelt meg maradéktalanul annyiban, hogy az adott útszakaszon megengedett sebességet a képi felvétel maga nem tartalmazta. A Vas Megyei Rendőrfőkapitány mindazonáltal a rendelkezésre álló felvétel és más bizonyítékok alapján 45 000 Ft. közigazgatási bírságot szabott ki, amelyet Budapest Rendőrfőkapitánya 21000/00584563/6/2010. számú határozatával helyben hagyott. A helybenhagyás indoka volt, hogy bár a megengedett sebességet a fényképfelvétel maga nem tartalmazta, ezt az információt az ún. települési naplóból meg lehet tudni, amely naplót az ellenőrzést végző személy az ellenőrzés helyén és idején vezet és állít ki, és amely egyébként közokirati bizonyító erővel bír.
- [3] Az ügyfél a jogerős közigazgatási határozatot a Fővárosi Törvényszék előtt keresettel támadta meg; a Törvényszék 19.K.33.607/2011/19. számú ítéletével a keresetet elutasította, mivel a határozat jogszabálysértő jellegét nem látta megállapíthatónak. A törvényszéki ítélet indokolása szerint az alperesi hatóság által készített felvétel a közigazgatási iratok között fellelhető települési naplóval és hitelesítési bizonyítvánnyal együtt mérlegelve alkalmasak a szabálysértés megtörténtének igazolására. Tényként állapította meg a Törvényszék, hogy a mérőkészüléket 2008. május 1-je előtt szerezték be. Ebből következik, hogy a készülékek nem kellett megfelelnie a mellékletben szabályozott követelményeknek maradéktalanul, így volt tere a települési naplóban szereplő információ felhasználásának, amely a fényképfelvételről hiányzó információt pótolta.
- [4] Az indítványozó a jogerős ítéletet felülvizsgálati kérelemmel támadta meg a Kúria előtt, amely Kfv.II.37.817/2012/3. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A Kúria ítéletének indokolásában elutasította azt a felperesi érvet, amely szerint a közigazgatási bírságot megalapozó szabályszegés esetében a bizonyítási rendszer kötött volna; érvelése szerint például az ellenbizonyítás lehetősége az, ami a kötött bizonyítási rendszert kizárja. A települési naplót kiegészítő bizonyítási eszközként megfelelőnek találta a Kúria, ráadásul arra is rá-

mutatott, hogy a szabályszegés helye és az adott helyen legmagasabb megengedett sebesség már csak azért is kevésbé releváns, mivel a felperes az egész ország területén megengedett legnagyobb sebesség megsértése miatt került bírságotól – nyilvánvalóan nem lehetett szabályos a közlekedése, ha a közúti közlekedésben megengedett legnagyobb sebességhatárt is jelentősen túllépte.

- [5] Az indítványozó a felülvizsgálat folytán hozott ítéletet (a jogerős ítélettel együtt) támadta meg és kérte megsemmisítését arra hivatkozással, hogy sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését, XXVIII. cikk. (1) bekezdését és 28. cikkét. Álláspontja szerint alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, hogy törvény kifejezett előírása alapján kizárólag felhasználható bizonyítási eszközön túl más bizonyítási eszköz használata lehetséges-e az adott közigazgatási és bírósági eljárásban; hogy további ilyen bizonyíték felhasználása sérti-e a tisztességes eljáráshoz való jogot. Véleménye szerint a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Kkt.) 21. § (3) bekezdésének a közigazgatási ügy elbírálásakor hatályban lévő azon fordulata, amely szerint „[a] (2) bekezdésben meghatározott] közigazgatási bírság kiszabásának kizárólag a külön jogszabály szerinti technikai eszközzel készített és továbbított felvétellel dokumentált szabályszegés esetén van helye”, egyértelműen írja elő, hogy a hatóság „határozatát csak és kizárólag a külön jogszabály szerinti technikai eszközzel készített és továbbított felvételre, mint bizonyítási eszközre alapozhatja a közigazgatási bírság kiszabásakor”. Más bizonyíték az indítványozó véleménye szerint a tisztességes eljárás sérelme nélkül nem alkalmazható a felelősség megalapozására. Ha ilyen bizonyíték (fényképfelvétel) nincsen, akkor a bírság kiszabására mód nincsen, hanem szabálysértési eljárást kell kezdeményezni. „Tisztességtelen a hatóság és a bíróság azon eljárása, mely alapján erre irányuló jogszabályi előírás ellenére az egyszerűsített eljárásban szabadon az ügyfél terhére értékei azokat a bizonyítékokat, amelyeket figyelembe se vehetne, különösen akkor, amikor az indítványozónak illetve a közigazgatási bírsággal sújtott személynek semmilyen esélye nincsen bizonyíték előterjesztésére.”

II.

- [6] Az Alaptörvénynek az indítványokban hivatkozott rendelkezései:

„XXIV. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

„28. cikk A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”

III.

- [7] 1. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv.-ben és Ügyrendjében foglaltak alapján az alkotmányjogi panaszok befogadásáról már – a befogadhatóság előzetes vizsgálata során – korábban döntött. A befogadott panasz tartalmát tekintve megállapítható, hogy azért sérelmezi a Kúria Kfv.II.37.817/2012/3. számú ítéletét (és a Fővárosi Törvényszék 19.K.33.607/2011/19. számú ítéletét), mert az Alaptörvény tisztességes hatósági eljárást előíró XXIV. cikk (1) bekezdésébe, valamint a tisztességes bírósági eljárás követelményét előíró XXVIII. cikk (1) bekezdésébe ütközőnek tartja azt, továbbá hivatkozik arra, hogy nem áll összhangban az ítélet az Alaptörvény 28. cikkével. Az indítványozó érvelése szerint nem lehet tisztességes az olyan hatósági, illetve bírósági eljárás, amely nem tartja be maradéktalanul a jogszabályokat, ezek között különösen is az eljárási, a bizonyítási szabályokat. Márpedig a Kkt. (elbíráláskor hatályos) 21. § (3) bekezdése szerint közigazgatási bírság kiszabásának *kizárólag* a külön jogszabály szerinti technikai eszközzel készített és továbbított felvétellel dokumentált szabályszegés esetén van helye; a „kizárólag” fordulat nem értelmezhető úgy az ügyfél terhére, hogy mérlegelés

körében más bizonyítékot is bevon a bíróság a tényállás megállapításának körébe – érvel az indítványozó. A befogadásról szóló döntését az Alkotmánybíróság az alábbiakra alapozta.

- [8] 1.1. Az Abtv. 30. §-a szerint az alkotmányjogi panaszt a döntés kézbesítésétől számított 60 napon belül kell benyújtani, az indítványozó jogi képviselője a Kúria felülvizsgálati ítéletét 2013. július 19-én vette át, alkotmányjogi panaszát 2013. szeptember 16-án nyújtotta be az elsőfokon eljáró Fővárosi Törvényszéknél az Alkotmánybírósághoz címezve. Az indítványozó a benyújtásra nyitva álló határidőt ezek alapján megtartotta.
- [9] Az alkotmányjogi panasz megfelel az Abtv. 52. § (1)–(2) bekezdésében támasztott feltételeknek, mivel tartalmazza az utalást az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó Abtv. 27. §-ára; határozott kérelmet és a támadott rendelkezés alaptörvény-ellenességére vonatkozó részletes okfejtést fogalmaz meg; kifejezetten kéri a Kúria támadott Kfv.II.37.817/2012/3. számú ítélete, valamint erre tekintettel a Fővárosi Törvényszék 19.K.33.607/2011/19. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [10] 1.2. Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság tartalmi vizsgálata során megállapította, hogy a panaszos jogosultnak és érintettnek számít. Az Abtv. 27. §-a szerint alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Mivel az alkotmányjogi panaszt előterjesztő gazdálkodó szervezet a hatósági majd a közigazgatási határozat törvényességének felülvizsgálatára irányuló bírósági eljárásban is ügyfél volt, érintettségé kétséget kizáróan megállapítható.
- [11] Az Alkotmánybíróság tanácsa úgy ítélte meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel az Abtv. 29. §-ában foglalt azon feltételnek is, mely szerint „[a]z Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be”. Jelen ügyben nem az képezi a bírói döntést érdemben befolyásoló – az indítványozó által állított – alaptörvény-ellenességet, hogy az indítványozó által üzemben tartott személygépkocsi tényszerűen meghaladta-e a közúti közlekedésben megengedett legnagyobb sebességet, vagy épp ellenkezőleg: a közúti közlekedési szabályoknak megfelelő sebességgel haladt volna. Az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, ami egyben érdemben befolyásolta a bírói döntést is, hogy törvény kifejezett olyan előírása esetén, amely szerint valamely hatósági döntést „kizárólag” valamely meghatározott bizonyítékra lehet támasztani, van-e helye szabad bizonyítás körében más bizonyíték felhasználásának is, vagy ilyen esetben a kizárólagosan felhasználható bizonyíték szabálytalanságára való hivatkozással nem lehetett volna bizonyítottnak venni a szabályszegést, s a későbbiekben ez alapján törvénytörőnek kellett volna tekinteni az ezzel ellentétes hatósági határozatot.
- [12] 2.1 Az Alkotmánybíróság a tisztességes eljáráshoz való jog és a szabad bizonyítás összefüggéseivel a 3104/2014. (IV. 11.) AB végzésében foglalkozott. E végzésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés hiányára hivatkozással visszautasította ugyan az adott alkotmányjogi panaszt, kifejtette azonban álláspontját az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz való jog és a bizonyítási rendszer összefüggéséről. Elsősorban arra utalt, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése „kifejezett módon nem rögzít semmilyen elvárást a bizonyítás rendszerét, szabályait, a bizonyítékok kizárását illetően, miként az EJEE 6. cikk 1. pontja sem. Szem előtt tartotta ugyanakkor a testület az EJEB joggyakorlatának azon megközelítését, mely szerint a bizonyítékok elfogadhatósága (*admissibility of evidence*) elsődlegesen a nemzeti jogokra tartozó kérdés, és főszabály szerint a nemzeti bíróságok feladata az eléjük kerülő bizonyítékok mérlegelése. Az EJEB-nek nem feladata, hogy állást foglaljon abban a kérdésben, vajon a bizonyítékok (így a tanúvallomások) elfogadása megfelelő volt-e, sokkal inkább annak mérlegelése tartozik hatáskörébe, hogy az eljárás mint egész, beleértve a bizonyítékok beszerzésének módját is, tisztességes volt-e. Az EJEB általános jelleggel és absztrakt szinten nem zárhatja ki egy adott eljárásban felmerült, a jogellenesen beszerzett bizonyíték elfogadhatóságát. {*Schenk kontra Svájc* [PS] (10862/84), 1988. július 12., 46. bekezdés; *Kostovski kontra Hollandia* [PS] (11454/85), 1989. november 20., 36. bekezdés, *Doorson kontra Hollandia* (20524/92), 1996. március 26., 67. és 78. bekezdés} Az Alkotmánybíróság a bírósági döntések Alaptörvénnyel való összhangjának vizsgálata [Alaptörvény 24. cikk (2) d) pont, Abtv. 27. §] során hasonló felfogást képvisel. Több döntésében hangsúlyozta már, hogy az Alkotmánybíróságnak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére van jogköre, a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének, és a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülvizsgálatára.

bírálatára azonban már nem rendelkezik hatáskörrel. {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]} Kifejezett módon nem foglalt még ugyan állást az Alkotmánybíróság abban a kérdésben, hogy a tisztességes eljáráshoz való jogból levezethető-e egyes bizonyítékok kizárásának kötelezettsége vagy tilalma, de többször kiemelte, hogy a tisztességes eljárás követelménye olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet megítélni. E joggal szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog, vagy alkotmányos cél, mert már maga is mérlegelés eredménye. Egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása mellett lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes {legutóbb: 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [31]; 3/2014. (I. 21.) AB határozat, Indokolás [59] és [73]}. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a bizonyítási rendszer, a konkrét bizonyítási szabályok kialakítása a jogalkotó feladata, melyet a jogalkalmazó bíróságok értelmeznek. A bizonyításra vonatkozó rendelkezések szoros összefüggést mutatnak a tisztességes eljáráshoz való joggal, ám ezen alapjog, továbbá más alapjogok (például a magánszféra védelme, emberi méltóság védelme, kínzás tilalma, védelemhez való jog) és alkotmányos rendelkezések (különösen a jogállamiság tétele) által kijelölt kereteken belül a jogalkotó nagyfokú szabadságot élvez ezek meghatározása során. Önmagában az, hogy e szabályoknak mi a helyes tartalma, bírósági jogértelmezés kérdése, a téves jogértelmezés pedig önmagában nem vezet szükségképpen az Alaptörvény sérelmére. Ez vonatkozik a bizonyítékok kizárására is.” {3104/2014. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [17]–[19]}

- [13] 2.2. Jelen ügyben azt kellett eldöntenie az Alkotmánybíróságnak, hogy a jogalkotó kifejezett mérlegelése következtében kötött bizonyítási cselekmény előírása ellenére a szabad bizonyítás elvének megfelelően elvégzett bizonyítás és mérlegelés sérti-e a tisztességes eljáráshoz való jogot.
- [14] Mindenekelőtt rámutat az Alkotmánybíróság, hogy idézett gyakorlata alapján a jogalkotót széles körű mérlegelés illeti meg a bizonyítási rendszer kialakítása során, amelynek végső soron összességében kell megfelelnie a tisztességes eljárás alaptörvényi követelményének. Nem csak a bizonyításra vonatkozó jogszabálynak, de azok tényleges alkalmazásának is összhangban kell állni a tisztességes eljáráshoz való joggal. Mivel az Alaptörvény nem tartalmaz olyan előírást, amely bizonytalan esetben a szabad bizonyítás eljárási alapelveinek megfelelő cselekmények végzésére kötelezné az eljáró hatóságokat és bíróságokat, mindenkor az adott eljárásra vonatkozó szabályok mondják meg az elvégezhető bizonyítási cselekmények, a befogadható bizonyítékok körét.
- [15] Jelen ügyben a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) és a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) bizonyítási rendje releváns. A Ket. 50. § (5) bekezdése szerint „A hatóság szabadon választja meg az alkalmazandó bizonyítási eszközt. Törvény előírhatja, hogy a hatóság a határozatát kizárólag valamely bizonyítási eszközre alapozza, továbbá jogszabály meghatározott ügyekben kötelezővé teheti valamely bizonyítási eszköz alkalmazását, illetve előírhatja valamely szerv véleményének a kikérését.” Ennek megfelelően a hatósági eljárásban a bizonyítási rendszer főszabály szerint szabad, amit egyébként a Ket. 50. § (4) bekezdésének példálózó jellegű felsorolása is alátámaszt; ugyanakkor a jogalkotó ezt a szabad bizonyítást korlátozhatja és egyes ügyekben, esetekben kötelezővé teheti valamely bizonyítási eszköz alkalmazását. Ilyen speciális szabály a Kkt. 21. § (3) bekezdése is, amelynek elbíráláskor hatályos szövege szerint közigazgatási bírság kiszabásának bizonyos kivétellel „kizárólag a külön jogszabály szerinti technikai eszközzel készített és továbbított felvétellel dokumentált szabályszegés esetén van helye”. A konkrét ügyben vizsgált szabályszegés elsőfokú hatósági elbírálása idején a Kkt. szabálya az alkotmányjogi jelentőségű kérdés szempontjából lényegében azonosan rendezte a kérdést. Ennek megfelelően a Ket. generális szabálya szerint bár a bizonyítási rend szabad, a speciális szabály alkalmazása esetén törvény ezt korlátozza, korlátozhatja.
- [16] A Pp. 3. § (5) bekezdése szerint: „Ha törvény másként nem rendelkezik, a bíróság a polgári perben alakszerű bizonyítási szabályokhoz, a bizonyítás meghatározott módjához vagy meghatározott bizonyítási eszközök alkalmazásához nincs kötve, szabadon felhasználhatja a felek előadásait, valamint felhasználhat minden egyéb bizonyítékot, amely a tényállás felderítésére alkalmas. E rendelkezések nem érintik a törvényes vélelmeket, ideértve azokat a jogszabályokat is, amelyek szerint valamely körülményt az ellenkező bizonyításáig valóknak kell tekinteni.” A közigazgatási határozatok törvényességének felülvizsgálatára irányuló perek esetében a Pp. XX. fejezete a felhasználható bizonyítási eszközök tekintetében korlátozást nem tartalmaz, mindazonáltal megjegyzendő, hogy maga a per tárgya a határozat törvényességének felülvizsgálata, így a bíróságnak a perben azt kell vizsgálnia, hogy a hatóság megtartotta-e a közigazgatási eljárást, ezen belül a bizonyítékok felhasználására vonatkozó szabályokat is. Nem ismeretlen ugyanakkor egyes polgári nemperes eljárások tekintetében a bizonyítás kötöttsége, így pl. a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról 2006. évi

V. törvény 32. § (2) bekezdése szerint cégbejegyzési (változásbejegyzési) „eljárás során csak okirati bizonyítást folytatható le”.

- [17] Jelen ügyben azt kellett mérlegelnie az Alkotmánybíróságnak, hogy amennyiben a jogalkotó a közigazgatási eljárás tekintetében kizárólag külön szabályok szerint keletkezett bizonyíték felhasználását írta elő, akkor megfelel-e a tisztességes eljáráshoz való jognak az a hatósági és bírósági eljárás, amely törvény kifejezett előírása ellenére más bizonyítékot is figyelembe vesz, hivatkozással a szabad bizonyítás elvére. Mivel sem az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, sem XXVIII. cikk (1) bekezdése nem írja elő, hogy a magyarországi eljárások bizonyítási rendje kizárólag vagy akár főszabály szerint a szabad bizonyítási rend, a jogalkotó mérlegelésének eredményeképpen kialakult bizonyítási rend – amennyiben az más alkotmányos követelményeknek is megfelel – alkalmazása elvárható a hatóságoktól, a bíróságoktól. Az ügyfelek, peres felek számára sem annak terhe, sem vélt kedvezősége esetén nem térhet el a hatóság vagy bíróság attól a törvényi parancstól, amely számára meghatározza, hogy mely bizonyítékot vehet adott ügyben figyelembe. Kifejezett speciális szabály megléte esetén a mindkét eljárási rendre főszabályként, általánosan irányadó szabad bizonyítás rendje nem érvényesülhet, ellenkező esetben sem a hatóságok és bíróságok, sem az (ügy)felek nem lennének tisztában az eljárás során várható, elvárható bizonyítási cselekmények megengedett körével. Ez viszont az eljárás tisztességes voltát kérdőjelezné meg, hiszen az eljárás folyamán kifejezett törvényi parancs ellenére tenné lehetővé más, a törvényalkotó felhatalmazásától eltérő bizonyítékok felhasználását. Az ilyen eljárás a felek számára és külső szemlélő számára önkényesnek tűnhet, így sérthetné a tisztességes eljáráshoz való jogot.
- [18] 2.3. Mindazonáltal jelen ügyben sem a hatóságok, sem a bíróságok nem sértették meg az Alaptörvény felhívott rendelkezéseit azáltal, hogy törvény kifejezett előírása ellenére más bizonyítékot is felhasználtak a hatósági határozat tényállásának felderítéséhez. A GKMr. 3. § (1) bekezdése – amelyre a Kkt. 21. § (3) bekezdése mint külön jogszabályra utal – valóban előírja, hogy az elektronikus közúti ellenőrző rendszer csak akkor üzemeltethető, ha maga az ellenőrző berendezés és az adattovábbító rendszer is megfelel a mellékletben meghatározott követelményeknek. Ennek a megfelelésnek – mivel a jogalkotó kivételt itt nem tett – maradéktalannak kell lennie. A GKMr. melléklete II. pontja meghatározza az ellenőrző berendezésekre vonatkozó egyedi követelményeket, így mások mellett előírja: „A pillanatnyi járműsebességet ellenőrző berendezés által készített egyes képfelvételek tartalmazzák a képfelvétel-készítés helyét (kódolva, szövegesen vagy GPS koordinátákkal), a képfelvétel-készítés dátumát, időpontját, a megengedett és – a közúti ellenőrzésre szolgáló járműsebesség-mérő által – mért sebességértékét. A képfelvételek rögzített adatokat a képfelvételekhez digitális (elektronikus) úton közvetlenül kiolvashatóan is csatolni kell.” A panaszos a hatósági és később a bírósági eljárás folyamán is sérelmezte, hogy a Kkt. 21. § (3) bekezdése alapján felhasználható bizonyíték nem volt teljes, ugyanis nem tartalmazta a megengedett legnagyobb sebességet; vagyis magából a bizonyítékként felhasználható fényképfelvételekből önmagában nem tűnt ki, hogy a panaszos milyen sebességgel haladhatott volna még jogszerűen az adott útszakaszon.
- [19] Ugyanakkor a GKMr. 2010. október 1-jén (az elkövetés időpontjában), október 29-én (az elsőfokú elbírálás idején) és 2011. január 3-án (a jogerős hatósági határozat meghozatalának napján) hatályban volt 6. § (3) bekezdése szerint: „A Rendőrség által használt, e rendelet hatálybalépése előtt a Rendőrség által használatba vett ellenőrző berendezésre és adattovábbító rendszerre 2012. december 31-ig nem kell alkalmazni a 3. § (1) bekezdés a) pontjában, illetve a mellékletben megállapított követelményeket.” A panaszos által kezdeményezett közigazgatási perben tényként állapította meg a bíróság – amit az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz jellege miatt nem mérlegel felül –, hogy a szóban forgó mérőeszközt 2008. május 1-je, a GKMr. hatálybalépése előtt került beszerzésre. Ebből viszont az következik, hogy a jogalkotó a szabad bizonyítási rend Ket.-ben foglalt főszabályához képest a Kkt. 21. § (3) bekezdésének kivételes szabálya alól újra kivételt tett azáltal, hogy felmentette a hatóságot a technikai megfelelés kötelezettsége alól. Ennek a jogalkotói felmentésnek a hatása – amint azt a bíróságok helyesen megállapították –, hogy a Ket. szabad bizonyítási rendre vonatkozó főszabálya érvényesült, s a hatóságok törvényesen vették figyelembe a települési naplót mint közokiratot annak bizonyítására, hogy az adott szabályszegés hol történt és az adott útszakaszon mi a megengedett legnagyobb sebesség mértéke.
- [20] Egyebekben megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy nem volt Alaptörvény-ellenes a Kkt. 21. § (3) bekezdésének és a GKMr. 3. § (1) a) pontjának bírói értelmezése, amely sebességhatár túllépése esetén – a közigazgatási bíróság kiszabása során – nem kívánta meg magán a fényképen jelen konkrét esetben a közúton általánosan megengedett legnagyobb sebesség feltüntetését. Nem volt alaptörvény-ellenes tehát az alkalmazott jogszabály olyan értelmezése sem, amely csak az adott útszakaszon külön érvényes sebesség feltüntetését kívánja meg.

Adott útszakaszon megállapított, a főszabálytól eltérő speciális sebességkorlátozás megszegésének bizonyítása a Kkt. és a GKMr. szerint kötött bizonyítás szerint történik: az ellenőrző berendezés által készített, meghatározott adatokat tartalmazó felvétel használható fel.

- [21] Mindezek alapján a konkrét ügyben az eljárás tisztességességéhez való jog sem a hatósági, sem a bírósági eljárásban nem sérült, mivel a GKMr. 6. § (3) bekezdésének a kivétele minden eljárási szereplő, így a hatóság és az ügyfelek számára is nyilvánvalóvá tette, hogy a Kkt. 21. § (3) bekezdésében előírt kizárólagosan felhasználható bizonyíték követelménye alól a jogalkotó egy szűken megszabott esetkörü kivételt tett, ami által a szabad bizonyítás főszabálya mindenki számára előreláthatóan érvényesült. Ezért az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt elutasította.

Budapest, 2014. június 16.

Dr. Kovács Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1403/2013.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3175/2014. (VI. 18.) AB VÉGZÉSE

bírói kezdeményezés visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa folyamatban lévő ügyben alkalmazandó jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezés tárgyában meghozta az alábbi

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény 47. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására, és ezen rendelkezés perbeli alkalmazási tilalmának kimondására irányuló bírói kezdeményezést visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság bírója azt kezdeményezte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény (a továbbiakban: Nftv.) 47. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességét, továbbá mondja ki ezen rendelkezés perbeli alkalmazási tilalmát.
- [2] Az alapul fekvő perben két egyetemi hallgató felperes olyan egyetemi határozatokat vitat, amelyekben előírták számukra, hogy tanulmányaikat csak költségtérítéses képzési formában folytathatják. A felperesi képviselő a 2014. február 13-án megtartott tárgyaláson normakontroll kérésére tett javaslatot.
- [3] A bíró a kérelemnek helyt adva terjesztette elő kezdeményezését. A kezdeményező szerint a támadott rendelkezés az Alaptörvény 15. cikk (1) és (4) bekezdésébe ütközik. Indítványa alátámasztásául azzal érvelt, hogy az alperesi (egyetemi) határozat indokolatlanul korlátozó, az esélyegyenlőséget sértő jogszabályon alapul. Általánosságban utalt az Alaptörvény hatálybalépésére, ezen belül arra, hogy a Szabadság és Felelősség fejezet 15. cikk (1) bekezdése értelmében a törvény előtt mindenki egyenlő, a (4) bekezdés szerint pedig Magyarország

az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti. Hivatkozott továbbá az Nftv. egyes rendelkezéseire és két kormányrendeletre.

- [4] 2. Az Alkotmánybíróság a bírói kezdeményezésről megállapította, hogy tartalmi hiányosságai miatt érdemi elbírálásra nem alkalmas.
- [5] 2.1. Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 52. § (1b) bekezdés *d*) pontja szerint egyértelműen meg kell jelölni az Alaptörvény megsértett rendelkezését. A jelen ügyben a bíró félreérthetően jelölte meg az alaptörvényi rendelkezést; miközben indítványa érvelését a diszkrimináció tilalmára alapozza, nem az Alaptörvény XV. cikkét jelöli meg, hanem – két alkalommal is – a Kormányra és a kormányrendeletre vonatkozó 15. cikk (1) és (4) bekezdésére hivatkozik. (Feltételezhető, hogy a tévedést a római és az arab számozás felcserélése okozta.)
- [6] 2.2. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *f*) pontja szerint az indítványnak kifejezett kérelmet kell tartalmaznia a jogszabályi rendelkezés megsemmisítésére. A jelen ügyben a bíró ilyen kérelmet nem terjesztett elő.
- [7] 2.3. Végezetül az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e*) pontja előírja, hogy az indítványnak indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.
- [8] A jelen ügyben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány alkotmányjogilag értékelhető indokolást, érvelést nem tartalmaz. Az Nftv. egyes rendelkezéseinek idézése, valamint a kapcsolódó kormányrendeleti szabályozásra való utalás nem teszi világossá, hogy a sérelmezett bekezdés miért sérti az általános egyenlőségi szabályt és ezzel párhuzamosan miért ellentétes az esélyegyenlőséget és a társadalmi felzárkózás megvalósulását előíró alaptörvényi tézisekkel.
- [9] 3. A fentiekben kifejtettek szerint a bírói kezdeményezés nem felel meg a törvényi feltételeknek, ezért az Alkotmánybíróság tanácsa – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése szerint eljárva – az indítványt az Abtv. 64. § *d*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2014. június 3.

Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévy Miklós s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/686/2014.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3176/2014. (VI. 18.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a víziközlekedésről szóló 2000. évi XLII. törvény 58. § (1) bekezdése, valamint a Siófoki Járásbíróság 11.Szk.90/2013/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó a víziközlekedésről szóló 2000. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Vktv.) 58. § (1) bekezdése, valamint a Siófoki Járásbíróság 11.Szk.90/2013/4. számú végzése ellen – a Balatoni Vízirendészeti Rendőrkapitányság 14832/354-1/2012. szabs. számú határozatára is kiterjedő hatállyal – 2013. augusztus 29-én terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt közvetlenül az Alkotmánybíróságnál. Az alkotmányjogi panasz az Alkotmánybírósághoz 2013. szeptember 2-án érkezett be. Az Alkotmánybíróság főtárgya az alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 25. § (7) bekezdése alapján megküldte az ügyben első fokon eljáró bíróságnak. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság főtárgyának felhívására 2013. november 19-én kiegészítette. A panaszbeadvány a támadott jogszabályt és bírói döntést az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével tartotta ellentétesnek.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz előzményeként a mellékelt iratokból megállapítható, hogy az indítványozót a Balatoni Vízirendészeti Rendőrkapitányság a 2012. október 17-én kelt, 14832/354-1/2012. szabs. számú határozatával a víziközlekedési szabályok megsértése szabálysértés elkövetése miatt 10 000 Ft pénzbírsággal sújtotta. A határozat indokolása szerint az indítványozó 2012. október 6-án a Balaton Balatonvilágos előtti vízterületén közlekedett a saját tulajdonában álló kishajójával, amelyről az ellenőrzés során megállapították, hogy az elektromos meghajtású, de második motorként egy a hajóvelébe is bejegyzett belső égésű motorral is rendelkezik. A Balatonon belső égésű motorral hajtott kishajót üzemeltetni főszabály szerint tilos. Az indítványozó a helyszínen elismerte a szabálysértés elkövetését, védekezésül azonban előadta, hogy a motor nem volt beüzemelve. A határozat szerint az indítványozó megvalósította a víziközlekedés rendjéről szóló 57/2011. (XI. 22.) NFM rendelet (a továbbiakban: Vkr.) 1. mellékletét képező Hajózási Szabályzat II. rész 9.12. cikk 7. pontjába ütköző, és a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs.tv.) 226. § (1) bekezdés a) pontja szerint minősülő víziközlekedési szabályok megsértése szabálysértést.
- [3] Az indítványozó a határozat ellen meghallgatási kérelmet terjesztett elő, amely alapján őt meghallgatták, és a szabálysértési hatóság a határozatát visszavonta, majd az 14832/354-5/2012. szabs. számú határozatával, részletesebb indokolással, ismét 10 000 Ft pénzbírsággal sújtotta a víziközlekedési szabályok megsértése szabálysértés elkövetése miatt.
- [4] Az indítványozó jogi képviselője a határozattal szemben kifogást nyújtott be, arra való hivatkozással, hogy a kishajót nem üzemeltették belső égésű motorral a kérdéses időpontban, és ez a motor nem is volt üzemkész állapotban, így használatához nem kellett engedély; ebből következően – álláspontja szerint – az indítványozó nem követte el a szabálysértést. A kifogásról a Siófoki Járásbíróság 2013. május 31-én kelt, 11.Szk.90/2013/4. számú végzése döntött, amely a Balatoni Vízirendészeti Rendőrkapitányság 14832/354-5/2012. szabs. számú határozatát hatályban tartotta. A végzés indokolása az alábbi jogszabályhelyeket hívta fel.

- [5] A Vktv. 17. § (1)–(3) bekezdései szerint: „(1) Úszólétesítményt csak hajózásra alkalmas állapotban szabad üzemben tartani. A hajózásra alkalmas állapotban tartás az úszólétesítmény üzemben tartójának feladata.
(2) Az úszólétesítmény hajózásra alkalmas, ha a (3) bekezdésben foglaltak szerint üzemképes, továbbá rendelkezik
- a) a biztonságos üzemeléshez szükséges, a hajózási hatóság által megállapított létszámú, összetételű és képesítésű személyzettel, valamint felszereléssel,
 - b) a tervezett út megtételéhez szükséges készletekkel,
 - c) az úszólétesítményre előírt érvényes hajóokmányokkal,
 - d) osztályozásra kötelezett úszólétesítmény esetén, érvényes osztályozási bizonyítvánnyal,
 - e) gazdasági célú tengeri hajózási tevékenységet folytató, 300 vagy ennél nagyobb nettó tonnatartalmú hajó esetén biztosítási fedezet meglétéről szóló igazolással (a továbbiakban: biztosítási igazolás).
- (3) Az úszólétesítmény üzemképes, ha rendeltetésének, továbbá az engedélyezett hajózási zónára, illetőleg hajózási körzetre vonatkozó – külön jogszabályban megállapított – műszaki, biztonsági és környezetvédelmi követelményeknek megfelel.”
- [6] A Vktv. 58. § (1) bekezdése alapján a Balatonon, a Velencei-tó és a Fertő tó teljes területén, továbbá a Ráckevei-Dunaág és a Tisza-tó a víziközlekedés egyes belvízi utakon környezetvédelmi okokból való korlátozásáról és a korlátozás alá eső területeken kiadható üzemeltetési engedélyről szóló Korm. rendeletben meghatározott részein belső égésű motorral hajtott kishajót és csónakot üzemeltetni tilos.
- [7] A vízi közlekedés egyes belvízi utakon környezetvédelmi okokból való korlátozásáról és a korlátozás alá eső területeken kiadható üzemeltetési engedélyről szóló 30/2003. (III. 18.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. r.) 5. §-a felsorolja azokat az eseteket, amelyekben kivételesen használható a vitorlás kishajó belső égésű segédmotorja. A bíróság végzése szerint ilyen eset a jelen ügyben nem állt fenn.
- [8] A Vkr. 1. mellékletét képező Hajózási Szabályzat II. rész 9.12. cikk 7. pontja szerint a vízijármű vezetője az e Szabályzatban foglaltakon túlmenően köteles megtartani a vízi közlekedés egyes belvízi utakon környezetvédelmi okokból való korlátozásáról és a korlátozás alá eső területeken kiadható üzemeltetési engedélyről szóló jogszabályban meghatározott szabályait is.
- [9] A bíróság végzése utalt a Nemzeti Közlekedési Hatóság Útügyi, Vasúti és Hajózási Hivatalnak a bíróság megkeresésére adott tájékoztatására is, amely szerint az indítványozó kishajójának a kérdéses időpontban nem volt olyan hatósági üzemeltetési engedélye, melynek birtokában a Balatonon a kishajó jogszerűen üzemeltethető lett volna. A tájékoztatás azt is kiemelte, hogy a hatóság a kishajó üzemképességét az elektromos és a belső égésű motorok együttes állapotára tanúsította, így bármelyik hajtás meghibásodása vagy hiánya az üzemképesség hiányát eredményezi, melynek esetén a víziközlekedésben való részvétel nem engedélyezett.
- [10] A végzés leszögezi, hogy az eljárás során az nem volt vitás, hogy az indítványozó úgy használta a kishajót, hogy azon a belső égésű motort korábban szétszerelte, és a kérdéses időpontban nem üzemeltette; éppen ezért a bíróságnak azt kellett vizsgálnia, hogy ennek ellenére megvalósult-e szabálysértés, vagy sem. A bíróság a rendelkezésére álló iratokból azt a következtetést vonta le, hogy a kishajó víziközlekedésben való részvétele csak akkor szabályszerű, és üzemeltetése akkor nem valósít meg szabálysértést – tehát akkor felel meg a Vktv. 17. § (1)–(4) bekezdéseinek –, ha annak mind a beépített elektromos, mind a felszerelt belső égésű motorját együttesen használják. Ez alapján a bíróság megállapította, hogy a kishajóra alkalmazni kell a Vktv. 58. § (1) bekezdésének korlátozó szabályát; továbbá a döntés szerint az is egyértelmű, hogy a kishajó a kérdéses időpontban nem rendelkezett olyan érvényes hatósági engedéllyel, melynek birtokában a Balatonon jogszerűen üzemeltetni lehetett volna. A bíróság végzése mindezek alapján megállapította, hogy az indítványozó megsértette a Vktv. 58. § (1) bekezdésében, a Korm. r. 5. §-ában és a Vkr. 1. mellékletét képező Hajózási Szabályzat II. rész 9.12. cikk 7. pontjában szereplő előírásokat, és ezzel megvalósította a Szabs.tv. 226. § (1) bekezdés a) pontja szerint minősülő víziközlekedési szabályok megsértése szabálysértést. A bíróság az indítványozó és jogi képviselője kifogását alaptalannak minősítette.
- [11] 3. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban kifejtette, hogy kishajóját több vízen is használja, így pl. a Dunán is, ahol az elektromos meghajtás önmagában nem biztosít kellő teljesítményt, és ahol a belső égésű motor használata megengedett. Értelmezése szerint a meghajtásra vonatkozó, korlátozó szabályok kizárólag a tényleges használatra irányulnak, ezért önmagában az nem tilos, hogy egy kishajó más meghajtásra is levizsgáztatható legyen – ez ugyanis már a tulajdonhoz való jog sérelmét jelentené. Az indítvány szerint a tulajdonhoz való jog olyan alapvető jog, amely nem korlátozhatatlan, de a korlátozásnak meg kell felelnie a

szükségesség és az arányosság kritériumainak. Nem vitatja a belső égésű motorok használatának korlátozását a Balatonon, azt az értelmezést azonban sérelmezi, amely alapján ez a tiltás már a vizsgáztatás tilalmát is jelentené; a használat megtiltása ugyanis elegendő az elérni kívánt cél szempontjából. Ezen érvek alapján az indítványozó a Vktv. 58. § (1) bekezdését, és a Siófoki Járásbíróság 11.Szk.90/2013/4. számú végzését az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésébe ütközőnek tartotta.

- [12] Az alkotmányjogi panasz 2013. november 19-én kelt kiegészítésében az indítványozó tovább részletezte a tulajdonhoz való joggal kapcsolatos érvelését. Rámutatott, hogy a tulajdonjog fontos részjogosítványai a rendelkezés és a használat joga, amelyekre az alkotmányos tulajdonvédelemnek ki kell terjednie. A jelen esetben a használat jogának területi korlátozása állapítható meg: az indítványozó ugyanis a kisgéphajója vizsgáztatását vagy a balatoni, vagy a dunai közlekedés által megkívánt meghajtás szabályai szerint kérheti, miközben a jármű alkalmas mindkét hajtásra. Az indítvány-kiegészítésben szerepel, hogy az indítványozó nem tartozik abba a körbe, akik a Balatonon belső égésű motort használhatnak. Mivel az ő kisgéphajója elektromos és belső égésű motorra együttesen van levizsgáztatva, ezért az a Dunán jogszerűen használható, a Balatonon azonban annak ellenére sem, hogy a kettős meghajtás nem jelent egyidejű használatot. Az elektromos meghajtás ezért, önállóan, a balatoni közlekedésre alkalmas, szabályos használatot jelentene. Ha ugyanez a kisgéphajó kizárólag elektromos motorhasználatra vonatkozó vizsgálattal rendelkezne – és ugyanúgy csak az elektromos motort használná a balatoni közlekedéshez –, akkor jogszerűvé válna a használata, ez pedig az ilyen különbségtétel ésszerűtlenségét mutatja. A szabályozás ezért a tulajdon tárgyának olyan többlettulajdonságát bünteti (vagyis, hogy a kisgéphajó belső égésű motorral is hajtható), amelynek a szabályozással elérni kívánt cél szempontjából nincs relevanciája. Az indítványozó jóhiszeműen járt el, amikor kisgéphajóját mindkét meghajtásra levizsgáztatta, és arra számított, hogy így az az elektromos motorral alkalmas lesz a balatoni, míg a belső égésű motorral a dunai közlekedésre. Ismételt kiemelte az indítvány, hogy a két motorra történt vizsgáztatás még nem jelenti egyúttal a tényleges meghajtást is. Az indítvány megalapozatlannak tartotta önmagában a belső égésű motorok használatának a tiltását is a Balatonon, hozzátéve, hogy amennyiben ez szakmailag mégis indokolt lenne, akkor e tilalom jogi szabályozása megoldható volna olyan módon is, amely a használat részjogosítványának kisebb mértékű sérelmével járna együtt, vagyis elegendő volna pusztán az ilyen motorok gyakorlati használatának a megtiltása, nem pedig az ilyen hajtásra alkalmas járművek általános kitiltása.
- [13] A Siófoki Járásbíróság 11.Szpá.1300/2013/3. számú, 2013. szeptember 16-án kelt végzéséből kitűnik, hogy az indítványozó a 10 000 Ft pénzbírságot 2013. augusztus 21-én igazoltan megfizette.
- [14] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése előírja, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálása előtt döntenie kell annak befogadásáról. Az alkotmányjogi panasz befogadásáról az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján – figyelemmel az Abtv. 47. § (1) bekezdésére, 50. § (1) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 5. § (1) és (2) bekezdéseire – tanácsban eljárva dönt. A panaszt akkor lehet befogadni, ha az megfelel a törvényben előírt formai és tartalmi követelményeknek, különösen az Abtv. 26–27. és 29–31. §-aiban foglalt feltételeknek. Ezekon kívül az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt kritériumoknak.
- [15] Jelen esetben a panasz nem felel meg ezeknek a követelményeknek, az alábbiak miatt.
- [16] 5. Az indítvány tartalmazza azt a törvényi rendelkezést – nevezetesen az Abtv. 26. § (1) bekezdésére történő hivatkozást –, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont].
- [17] Az indítvány kitér az eljárás megindításának indokaira, és Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegként az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében szereplő tulajdonhoz való jog, és a használat részjogosítványának aránytalan korlátozására hivatkozik amiatt, hogy a Balatonra érvényes, a belső égésű motorok használatának tilalmát kimondó szabály kiterjed az olyan kisgéphajókra is, amelyek elektromos és belső égésű motorral egyaránt üzemképesek, abban az esetben is, ha a belső égésű meghajtást éppen nem is használják.
- [18] Az indítvány megjelöli az Alkotmánybíróság által vizsgálandó jogszabályi rendelkezést és bírói döntést: a Vktv. 58. § (1) bekezdését, és a Siófoki Járásbíróság 11.Szk.90/2013/4. számú végzését. [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont].
- [19] Az indítvány az Alaptörvény megsértett rendelkezéseként a XIII. cikk (1) bekezdésében szereplő tulajdonhoz való jogra hivatkozik. [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont].

- [20] Az indítvány tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a Vktv. 58. § (1) bekezdése miért ellentétes az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Az alkotmányjogi panasz ismertetésében foglaltak szerint a kifogásolt alaptörvény-ellenesség abban foglalható össze, hogy a támadott korlátozó szabály – amely szerint a Balatonon a meghatározott engedéllyel rendelkező vízijárműveken kívül (ilyen engedélye az indítványozónak saját nyilatkozata szerint nem volt) a belső égésű motorral hajtott kishajó és csónak üzemeltetése tilos – aránytalanul sérti a tulajdonhoz való jogát az indítványozónak, aki olyan kishajóval rendelkezik, amely elektromos és belső égésű motorral egyaránt rendelkezik, és ezekre együttesen van levizsgáztatva.
- [21] Ezen érveken kívül azonban az alkotmányjogi panasz nem tartalmaz külön indokokat arra, hogy a Siófoki Járásbíróság 11.Szk.90/20013/4. számú végzése miért ellentétes az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével.
- [22] Az indítvány tartalmaz kifejezett kérelmet a jogszabályi rendelkezés megsemmisítésére, és – külön részletesebb okfejtés nélkül – a bírói döntés megsemmisítését is kéri [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [23] Az alkotmányjogi panasz benyújtása az Abtv. 53. § (1)–(2) bekezdésének megfelelően történt.
- [24] 6. Az Abtv. 29. §-a szerint: „Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.” A 26. § (1) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy: „Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán a) az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és b) jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.”
- [25] Az indítvány a Vktv. 58. § (1) bekezdését támadja az alkotmányjogi panaszban, és ez a törvényhely szerepel ugyan a Siófoki Járásbíróság támadott végzésében, de – amint e bírói döntés indokolásából kiderül – az indítványozó a víziközeledési szabályok megsértése szabálysértést azzal valósította meg, hogy kishajóját nem „üzemképes”, nem hajózásra alkalmas állapotban használta, mivel a belső égésű motort nem üzemeltette, márpedig a hatóság a kishajó üzemképességét a motorok együttes állapotára tanúsította, ezért bármelyik motor hiánya esetén a víziközeledésben való részvétel nem engedélyezett. Ennek alátámasztására hivatkozott a bíróság a Vktv. 17. § (1)–(3) bekezdéseire, valamint a Nemzeti Közlekedési Hatóság Útügyi, Vasúti és Hajózási Hivatalnak a tájékoztatására. Azt, hogy a kishajón a belső égésű motor nem volt üzemképes állapotban, le volt szerelve, az indítványozó maga is állította, és ez a bírói döntés szerint sem volt kérdés. A Vktv. 58. § (1) bekezdésének ezért a konkrét ügyben mindössze abból a szempontból van jelentősége, hogy ez a szabály tiltja a belső égésű motorral hajtott kishajók üzemeltetését a Balatonon, amely tilalom alól csak érvényes hatósági engedély adhat felmentést, és teheti jogszerűvé az ilyen meghajtással üzemeltetett vízijármű használatát. Ilyen engedéllyel az indítványozó – saját elmondása, és a bíróság végzése szerint – nem rendelkezett; kishajója azonban ilyen meghajtásra az elektromos motorral együtt volt levizsgáztatva, a jogszabályoknak megfelelő módon ezért csak mindkét meghajtás üzemképessége esetén lehet használni. Következésképpen az indítványozó a terhére rótt szabálysértést a Vktv. 58. § (1) bekezdésében foglalt tilalom jogkövetkezménye nélkül is megvalósította volna, a belső égésű motor leszerelésével, és így a kishajó hajózásra nem alkalmas állapotban történő, az irányadó jogszabályoknak és a vízijármű hatósági tanúsítványának nem megfelelő használatával. A bíróság – a Nemzeti Közlekedési Hatóság Útügyi, Vasúti és Hajózási Hivatala szakmai álláspontjának kikérését követően – nem osztotta az indítványozó azon álláspontját, hogy a kishajó két meghajtásra történt levizsgáztatása azt jelentené, hogy a két motor külön-külön történő használata is jogszerű volna, és az indítványozóra nézve hátrányos döntése az ezzel ellentétes érvelésen alapul.
- [26] Mindezekre tekintettel a jelen ügyben a Vktv. 58. § (1) bekezdése nem vet fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, és hivatkozása a Siófoki Járásbíróság végzésében nem jelent a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet sem.

- [27] 7. Az Alkotmánybíróság ezért – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (2)–(3) bekezdései, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 5. § (1)–(2) bekezdései alapján eljárva – az alkotmányjogi panaszt visszautasította, az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontjai alapján.

Budapest, 2014. június 3.

Dr. Lenkóvics Barnabás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévy Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1319/2013.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3177/2014. (VI. 18.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.I.21.436/2012/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó magánszemélyek az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és a 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszukban a Kúria – felülvizsgálati eljárásban hozott – Pfv.I.21.436/2012/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték az Alkotmánybíróságtól.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben az indítványozó mint felperes ingatlanra vonatkozó többlet-használati díj megfizetése iránt indított keresetet. Ezen kereseti kérelmének az ügyben született jogerős ítélet helyt adott. A Kúria – felülvizsgálati eljárásban hozott – támadott ítélete a jogerős ítéletet azonban hatályon kívül helyezte, az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította. Az indítványozó szerint a Kúria ítélete az Alaptörvény XIII. cikkének sérelmét jelenti.
- [3] Az indítvány alapjául szolgáló perben – a bíróság által megállapított tényállás szerint – az alperesek tulajdonában álló ingatlan 1/2 tulajdoni illetőségét 1989-ben kelt adásvétellel vegyes vállalkozási szerződéssel az alperesek átruházták a felperesre. A megállapodásban a felperesek egy házrész építését vállalták a vételár fejében az ingatlanon fekvő korábbi épület helyett.
- [4] A megállapodás 3. pontja szerint, amennyiben a tervezés és a kivitelezés során különböző területnagyságú épületrészek keletkeznek, ezek nem befolyásolják a telek hosszanti irányban megosztott fele-fele arányban történő használatát és az ingatlan fele-fele arányú tulajdonjogát. A felperesek által megépített lakások közül az egyik az alperesek birtokába, a másik lakrész, valamint a ráépített tetőtéri lakrész pedig a jelen alkotmányjogi panasz előterjesztőinek, az alapügy I. és II. rendű felperesének birtokába került.

- [5] A felek között korábban folyamatban volt perben a Fővárosi Bíróság jogerős ítéletével megállapította, hogy a felperesek ráépítés jogcímén az ingatlan $\frac{1}{2}$ tulajdoni hányadán felül megszerezték az ingatlan további 18/100 tulajdoni hányadát, egyben megváltási ár megfizetésére kötelezte őket. A jogerős ítélet ezen felül megállapította az 1989-es megállapodás 3. pontja azon kitételének semmisségét, amely a telek tulajdoni arányait az épületrészek arányaitól eltérően fele-fele arányban rendelte felosztani.
- [6] A felperesek keresetet indítottak az ingatlan használatának újrendezése, valamint többlethasználati díj megfizetése iránt. Az elsőfokú bíróság a megállapodás 3. pontja tekintetében kiemelte, hogy a használat rendezésére vonatkozó részben a szerződéses kikötés semmissége nem került megállapításra. Az elsőfokú ítélet érvelése szerint a megállapodásban szereplő ellenérték összege nem foglalta magába az esetleges többlethasználat ellenértékét. Megállapította, hogy az alperesek nagyobb telekrészt használnak, mint amire a tulajdoni hányaduk alapján jogosultak lennének, ezért ítéletével többlethasználati díj megfizetésére kötelezte őket. Az ezt meghaladó részben a bíróság a keresetet elutasította.
- [7] A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helybenhagyta és egyetértett az elsőfokú bíróság azon okfejtésével, hogy a semmisség nem terjed ki a megállapodás 3. pontjában rendezett használatra, mert a semmisség megállapítása kizárólag a fele-fele tulajdoni arány fenntartására vonatkozó megállapodást érinti, az a használat rendelkezésére nem terjed ki. A másodfokú határozat szerint azt kellett volna vizsgálni, hogy az érvénytelen rész nélkül is kötöttek volna a felek a használat kérdésében ilyen tartalommal megállapodást. A jogerős ítélet megállapította, hogy a perindítás ténye is azt támasztja alá, hogy amennyiben az építkezés során kialakított felépítmények szerinti tulajdoni arány nem egyenlő, nem egyeztek volna bele abba, hogy az alperesek ennek ellenére ellenszolgáltatás nélkül ugyanolyan terület nagyságot használnak a telekből kizárólagosan, mint a jelenleg jóval nagyobb tulajdoni hányadot szerző felperesek.
- [8] A Fővárosi Törvényszék ítélete ellen az alperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet. Érvelésük szerint a másodfokú bíróság által levont jogi következtetések nem megalapozottak, mert az elsőfokú bíróság nem folytatott le bizonyítási eljárást abban a körben, hogy a felek 1989-ben milyen tudattartalommal kötöttek megállapodást. Álláspontjuk szerint a felperesek tisztában voltak azzal a szerződés megkötésekor, hogy nagyobb területű ingatlan fog kizárólagos használatukba kerülni, ezért bizonyítási eljárás lefolytatása nélkül nem lehet alappal arra következtetni, hogy a felperesek nem kötötték volna meg a szerződést olyan tartalommal, hogy $\frac{2}{3}$ tulajdoni arányuk ellenére csak az ingatlan $\frac{1}{2}$ részének kizárólagos használata illeti meg őket.
- [9] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet alaposnak találta, ezért a Fővárosi Törvényszék ítéletét hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta.
- [10] A felülvizsgálati határozat szerint a megállapodásban foglaltak alapján egyértelmű, hogy a alperesek elzárkóztak annak a lehetősége elől, hogy az építkezés folyamán annak terjedelmétől függően változzanak a rögzített használati viszonyok, és a szerződés ezzel a tartalommal érvényesen létre is jött. A felpereseknek számolniuk kellett annak a lehetőségével, hogy a használati viszonyok annak ellenére nem változnak, hogy az építkezés folytán a tulajdoni viszonyokban változás állhat be. Következésképpen a részükre nem állapítható meg olyan érdeksérelem, amely a szerződésben foglaltak bíróság által történő módosítását megalapozná.
- [11] Az indítványozó előadta, hogy a Kúria ítélete ellentétes az Alaptörvény XIII. cikk (1) és (2) bekezdésével. Álláspontja szerint a felülvizsgálati ítélet azért sérti az Alaptörvényben elismert jogát, mert a polgári jog kiemelkedő jelentőségű jogintézményeként elismert tulajdonát, illetve annak részjogosítványait, tartalmát nem tudja gyakorolni. Az indítványozó érvelése alapján a Kúria ítélete a többlethasználati díj iránti igény elutasítása által megfosztotta őt attól, hogy a tulajdonát képező ingatlant teljes terjedelmében birtokában tartsa, használja, hasznait szedje. Véleménye szerint sérült az ingatlanral való rendelkezési joga is, mivel nem tudja a tulajdonát képező ingatlanrész használatát, hasznait szedésének jogát másnak átengedni. Álláspontja alapján az őt megillető tulajdonjog, mint alanyi jog korlátozását sem tulajdonostársa méltányolható magánérdeke, sem közérdek nem indokolja.
- [12] 2. A befogadhatóság formai feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésekre jutott.
- [13] Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján is benyújtotta, azonban nem jelölt meg olyan jogszabályi rendelkezést, amelynek megsemmisítését kéri, ezért az Alkotmánybíróság az indítványt tartalma szerint – az Abtv. szintén hivatkozott – 27. §-a alapján benyújtott panaszként bírálja el.
- [14] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani. A Kúria határozatát az indítványozó

2013. szeptember 19-én vette kézhez. Az alkotmányjogi panaszt postai úton nyújtották be és 2013. november 5-én érkezett az első fokon eljáró bírósághoz, ezért a panasz határidőben beérkezettnek tekinthető.
- [15] A panasz – hiánypótlás után – megfelel továbbá az Abtv. 52. § (1), illetve (1b) bekezdésében foglalt, az indítványokkal szemben támasztott formai követelményeknek, mivel megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését, a támadott bírói döntést, tartalmazza a bírói döntés alaptörvény-ellenességére vonatkozó okfejtést, és kifejezett kérelmet a Kúria megtámadott ítélete megsemmisítésére.
- [16] 3. A befogadhatóság tartalmi feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbiakat állapította meg.
- [17] Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29-31. § szerinti tartalmi követelményeket.
- [18] Az Abtv. 27. §-a alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [19] Az indítványozó az alapügy felpereseként a jogvitában félként szerepel, így érintettsége nyilvánvaló és az Abtv. 27. §-a, valamint az 51. § (1) bekezdése szerinti jogosultnak tekinthető.
- [20] Az indítványozó panaszával a felülvizsgálati fórumként eljáró Kúria ítéletét támadja, a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségét kimerítette.
- [21] 4. Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további, alternatív jellegű tartalmi feltételeiként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel.
- [22] Az Alkotmánybíróság e feltételekkel összefüggésben arra emlékeztet, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; ezt követően megerősítette: 3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]}. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; ezt követően megerősítette: 3065/2012 (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [5]; 3391/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [25]; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}. Az Abtv. 27. §-a úgy rendelkezik, hogy alkotmányjogi panasszal az egyedi ügyben érintett személy, vagy szervezet akkor fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségét már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. A bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz így nem tekinthető hagyományos értelemben vett jogorvoslatnak, ugyanis az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is kizárólag az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazza {erről lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [23] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében biztosított alapjoggal kapcsolatban a 3009/2012. (VI. 21.) AB határozatban az Alkotmánybíróság az alábbiakat rögzítette: „A tulajdonhoz való jog [...] alapvető jog. Az alkotmányi tulajdonvédelem köre és módja nem szükségképpen követi a polgári jogi fogalmakat. [...] A tulajdon 'elvonása' alkotmányjogi értelemben nem feltétlenül a polgári jogi tulajdon jog elvesztése [...]. Az Alkotmány szerinti tulajdonvédelem köre tehát nem azonosítható az absztrakt polgári jogi tulajdon védelmével; azaz sem a birtoklás, használat, rendelkezés részjogosítványaival, sem pedig negatív és abszolút jogként való meghatározásával. Az alapjogként védett tulajdon tartalmát a mindenkori (alkotmányos) közjogi és magánjogi korlátokkal együtt kell érteni.» (ABH 1993, 373, 379-380.) A tulajdonhoz való jog alapjogi jellegét vizsgálva a 481/B/1999. AB határozatban az Alkotmánybíróság azt is kimondta, hogy az »[...] nem a tényleges tulajdonszerzést, a tulajdonhoz

jutás jogát, a tulajdon értékcsökkentéstől mentes és végleges megtartását garantálja, hanem az állam számára ír elő kétirányú kötelezettséget. Az állam egyfelől – az alkotmányos kivételek lehetőségétől eltekintve – köteles tartózkodni a magán- vagy jogi személyek tulajdonosi szférájába való behatolástól, másfelől köteles megteremteni azt a jogi környezetet, azt az intézményi garanciát, amely a tulajdonhoz való jogot diszkrimináció nélkül működésképpé teszi.» (ABH 2002, 998, 1002.) »A kifejtettek szerint a tulajdonhoz való jog alapjogként az állammal szemben garantál olyan közjogi igényt, amely alapján az állam – alapvetően, főszabályként, az Alaptörvényből következő kivételektől eltekintve – köteles tartózkodni az alapjog alanyának tulajdonosi pozíciójába történő behatolástól.«” (Indokolás [50]–[51])

- [24] A 3387/2012. (XII. 30.) AB végzésben az Alkotmánybíróság megállapította: „Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint az alkotmányos tulajdonvédelem a meglévő tulajdonra vonatkozik, a tulajdonhoz való jog nem biztosít jogot a tulajdonszerzésre [35/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 201.]. Alapjogi védelem illeti meg az Alkotmánybíróság szerint azt is, akinek a tulajdonszerzéshez kétségtelen jogcíme van [37/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 246.], a jogcím akkor kétségtelen, ha az egyértelmű [893/B/1994. AB határozat, ABH 1996, 500.] (Indokolás [16]).
- [25] A fentiekből következően a tulajdonhoz való jognak az Alaptörvény XIII. cikkében foglalt szabálya alapvetően a tulajdonjog alkotmányos intézményének kétségbevonásával, a tulajdonhoz való jognak a szakjogági jogalkalmazáson (jogértelmezésen) kívül eső elvitásával, illetve a tulajdonnak az állam általi, a kisajátításra vonatkozó alaptörvényi feltételeket figyelmen kívül hagyó elvonásával sérülhet.
- [26] Ugyanakkor, az indítványozó állítása szerint a tulajdonjogának az Alaptörvény XIII. cikkére alapozott sérelme azért állapítható meg, mert a Kúria ítélete megfosztotta attól, hogy a telek felén túli tulajdoni arányának megfelelő többlethasználati díj megfizetését követelhesse tulajdonostársától. A Kúria viszont leginkább azért helyezkedett az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló jogvitában az indítványozóval ellentétes jogi álláspont-ra, mert nézete szerint a szerződés fele-fele használati arányt megállapító tartalmú megkötésekor „[a] felpere-seknek számolniuk kellett annak a lehetőségével, hogy a használati viszonyok annak ellenére nem változnak, hogy az építkezés folytán a tulajdoni viszonyokban változás állhat be”. Az indítványozó tehát a felek szerződés megkötésekor fennálló akaratát vizsgáló és a szerződés tartalmát megállapító bírói jogértelmezés irányát írta le alapjogi jogsérelemként.
- [27] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint az indítványozó az alkotmányjogi panaszában sem a Kúria döntésének érdemével kapcsolatosan nem jelölt meg olyan pontosan körülírt alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [28] 5. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként így arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 29. §-ában megfogalmazott befogadhatósági akadályban szenved. Az Alkotmánybíróság ezért a kérelmet – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (2)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján – visszautasította.

Budapest, 2014. június 16.

Dr. Kovács Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1703/2013.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3178/2014. (VI. 18.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – Dr. Bragyova András alkotmánybíró párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Debreceni Törvényszék 2.Kpkf.35.020/2013/4. számú végzése és a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 9.Kpk.229.928/2013/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata (4024 Debrecen, Piac u. 20.) jogi képviselője útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságnál.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, kérve a Debreceni Törvényszék 2.Kpkf.35.020/2013/4. számú végzése és a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 9.Kpk.229.928/2013/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [3] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában előadta, hogy Debrecen Megyei Jogú Város Polgármestere 2386/2011. (VII. 28.) PM határozata (a továbbiakban: PM határozat) ellen – amelyben nem járult hozzá közterület használatához – az érintett társaság „fellebbezés”-nek nevezett kérelmet nyújtott be, amellyel kapcsolatban a polgármester tájékoztatta a céget, hogy a PM határozat egy tulajdonosi jogkörben hozott döntés, a határozat ennél fogva egy magánjogi jognyilatkozat, ellene fellebbezni nem lehet, mivel nem hatósági ügy. Ezt követően a Debreceni Városi Ügyészség ügyész felhívással élt, amely ügyészi felhívással Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése nem értett egyet. Ezt követően a Hajdú-Bihar Megyei Főügyészség felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 20. § (9) bekezdése alapján a polgármester közigazgatási hatósági eljárás lefolytatására kötelezése iránt. A Debreceni Törvényszék a 9.Kpk.30448/2012/4. számú végzésével a felülvizsgálati kérelemnek helyt adott. A polgármester fellebbezése alapján eljáró Debreceni Ítéltábla a Kpkf. II.20.736/2012/2. számú végzésével az elsőfokú döntést hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította. Az időközben hatásköri szabályváltozások okán a megismételt eljárásban elsőfokon eljáró Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 9.Kpk.229.928/2013/3. számú végzésében kötelezte a polgármestert, hogy a hivatkozott PM határozattal szemben előterjesztett kérelmet fellebbezésként bírálja el, mivel a PM határozat formájában adott hozzájárulás önkormányzati hatósági ügyben hozott döntésnek minősül, így az azzal kapcsolatos jogorvoslat során a Ket. szerint kell eljárni. A polgármester fellebbezése alapján a másodfokon eljáró Debreceni Törvényszék a 2.Kpkf.35.020/2013/4. számú végzésével helyben hagyta a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 9.Kpk.229.928/2013/3. számú végzését, ezzel kötelezve a polgármestert a Ket. szerinti eljárás lefolytatására, mivel a közterület-igénybevétel kapcsán polgármesteri határozatban formájában adott hozzájárulás önkormányzati hatósági ügyben hozott döntésnek minősül, így az azzal kapcsolatos jogorvoslat során a Ket. szerint kell eljárni. A másodfokú bíróság a végzés indoklásában kiemelte, hogy a jelen eljárásban alkalmazandó 28/2010. (VII. 14.) önkormányzati rendelet értelmezésénél nem lehet figyelmen kívül hagyni a 19/2010. (II. 18.) AB határozat megállapításait. Utalt a másodfokú bíróság a polgármester által hivatkozott alkotmánybírói döntésekre és jogesetre és megállapította, hogy ezen hivatkozások irrelevánsok az ügy elbírálása szempontjából, mivel a fenti hivatkozott önkormányzati rendelet megalkotásánál a jogszabály alkotójának a 19/2010. (II. 18.) AB határozatból kellett kiindulnia, mert az konkrétan az önkormányzati rendelet perben is vitatott polgármesteri hozzájárulása tekintetében született. Így nem bír relevanciával, hogy más tényállás mellett hozott, egyéb önkormányzati rendeletek alkotmányosságának vizsgálata körében az Alkotmánybíróság milyen következtetést vont le. A másodfokú bíróság a polgármester által hivatkozott alkotmánybírói döntéseket megismerte, melyből megállapította, hogy azok más tényállás mellett, más jogszabályi környezet

figyelembevételével kerültek elfogadásra és a már hivatkozott és az ügy elbírálása szempontjából releváns 19/2010. (II. 18.) AB határozattal ellentétet döntést nem tartalmaznak.

- [4] Az indítványozó előadta, hogy a támadott bírósági végzések azáltal valósítják meg az alapjogi jogsértést, hogy a bíróságok a számukra az Alaptörvény 28. cikkében biztosított jogszabály-értelmezési szabadságot olyan tágan értelmezik, hogy annak révén indokolatlan módon korlátozzák az indítványozó Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésében biztosított eredeti jogalkotói hatáskörét és ezzel sérül a hatalmi ágak szétválasztása [Alaptörvény C) cikk (1) bekezdése], közvetve a bírói függetlenség és a jogállamiság elve [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése]. Az indítványozó véleménye szerint az eljáró bíróságok nem folytattak le teljes körű, átfogó jogszabály-értelmezést az alkalmazandó jogi norma megismerése érdekében, hanem annak csupán kiragadott nyelvtani értelmezését végezték el. Meg sem kísérelték feltárni a jogalkotói szándékot és annak ismeretében, azzal összhangban feltárni a normatartalmat.
- [5] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz befogadható-e, vagyis megfelel-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak.
- [6] Az alkotmányjogi panasz az Abtv.-ben meghatározott befogadhatósági formai feltételeknek megfelelt. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani. A Debreceni Törvényszék 2.Kpkf.35.020/2013/4. számú jogerős végzését 2013. szeptember 26-án vette át az indítványozó jogi képviselője, aki az alkotmányjogi panaszt 2013. november 21-én határidőben nyújtotta be a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnál, így az alkotmányjogi panasz az Abtv. 30. § (1) bekezdésének megfelelően határidőben beérkezettnek tekinthető. Az alkotmányjogi panasz megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (az Abtv. 27. §-át), az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [28. cikk, 32. cikk (2) bekezdése, B) cikk (1) bekezdése, C) cikk (1) bekezdése], a támadott bírói döntést, tartalmazza a bírói döntés alaptörvény-ellenességére vonatkozó okfejtést, valamint a kifejezett kérelmet a bírósági ítélet megsemmisítésére.
- [7] Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti tartalmi követelményeket.
- [8] Az Abtv. 27. §-a alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a és az 51. § (1) bekezdése szerinti jogosultnak tekinthető, nyilvánvalóan érintett, hiszen a jelen ügyre okot adó jogvitában félként szerepel. Az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőséget kimerítette.
- [9] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. Az indítványozó alkotmányjogi panasz tartalmában a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 9.Kpk.229.928/2013/3. számú végzésének és a Debreceni Törvényszék 2.Kpkf.35.020/2013/4. számú végzésének nem alkotmányossági, hanem törvényességi szempontú és ténykérdésekben való felülvizsgálatára irányul. A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 3. § (4) bekezdése szerint a bíróság bizonyítási indítványhoz nincs kötve, de a Pp. 221. § (1) bekezdése szerint a bíróságnak az ítélet indokolásában utalni kell azokra az okokra, amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte. Ennek a követelménynek a Debreceni Törvényszék a 2.Kpkf.35.020/2013/4. számú végzésében eleget tett, és indokolásában kifejtette, hogy miért zárta ki az indítványozó által hivatkozott alkotmánybírósági határozatokat a bizonyítási eljárásból. Ennek fényében a bíróság cselekménye nem önkényes, hanem törvényen alapul, így alkotmányossági kérdést sem vet fel, ezért nem az Alkotmánybíróság hatásköre elbírálni.
- [10] Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírósági döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van jogköre. Nem lehet alkotmányossági vizsgálat tárgya, hogy a bíróság a döntése meghozatalakor milyen tényeket, bizonyítékokat vett figyelembe, és hogyan értékelte azokat. A bíróság indokolásának okszerűsége, valamint – indítványozó által vélt – törvénytörő volta nem vonható tehát alkotmánybírósági eljárás körébe, annak megválaszolása a felülvizsgálati eljárás feladata.
- [11] A tényállás felderítése, annak vizsgálata tehát nem az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozik, és emellett az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, vagy alapvető alkot-

mányjogi jelentőségű kérdést sem vet fel, ezért az alkotmányjogi panasz nem fogadható be, mivel az Abtv. 29. §-a szerinti tartalmi követelményeknek nem felel meg. Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján csak a bírói döntést érdemben befolyásoló, pontosan körülírt alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére van jogköre. Az indítványozó sem a bíróságok eljárásával, sem a bírói döntések érdemével kapcsolatosan nem állított olyan pontosan körülírt alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntéseket érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.

- [12] Fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételnek, és alkotmányjogi panaszt az Abtv. 29. §-ában fennálló befogadhatósági akadály miatt az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdése és az Alkotmánybíróság Ügyrendje 30. § (2) bekezdés *a*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2014. június 16.

Dr. Kovács Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Bragyova András alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [13] Egyetértek az alkotmányjogi panasz visszautasításával, azonban más indokból, mint a többség.
- [14] Az alkotmányjogi panaszt szerintem is vissza kellett utasítani, de az indítványozó alapjogi jogosultságának hiánya miatt. Az indítványozó önkormányzat – nem lévén Alaptörvényben biztosított joga – nem jogosult alkotmányjogi panaszt előterjeszteni, ezért a panasz nem felel meg az Abtv. 51. § (1) bekezdésének, így befogadását az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *c*) pontja alapján kellett volna visszautasítani az alábbiak szerint.
- [15] Az Alkotmánybíróság gyakorlatában többször megállapította, hogy az állam szervei (a közhatalom gyakorlói) nem lehetnek alapjog alanyai. Így például az Alkotmánybíróság 3307/2012. (XI. 12.) AB végzésében kimondta: „[a]z indítványozó NAV, amely állami szerv (adóhivatal), ezért nincs megsérthető alapjoga. Az állami szerv nem lehet az Abtv. 27. §-ban említett »alaptörvényben biztosított jog« alanya, még akkor sem, ha jogi személy. Az Alaptörvény I. cikk (4) bekezdése alapján »[a] törvény alapján létrehozott jogalanyok számára is biztosítottak azok az alapvető jogok [...] amelyek természetüknél fogva nem csak az emberre vonatkoznak«, ám az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata értelmében közhatalmi jogosítvánnyal felruházott állami szervnek nincs az államhatalommal szemben garanciákat jelentő olyan alkotmányos joga, amely feljogosítja az alkotmányjogi panasz előterjesztésére”. [23/2009. (III. 6.) AB határozat ABH 2009, 188.], (ABH 2012, 1759. [7]–[9]).
- [16] Az Alkotmánybíróság legutóbb Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény [a továbbiakban: Möt.] 22. § (4) bekezdésének vizsgálatával összefüggésben, 3105/2014. (IV. 17.) AB végzésben mondta ki, hogy „[a]z Alaptörvény önkormányzati alapjogokról nem rendelkezik, az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdése a helyi közügyek összetevőit (tartalmi elemeit) határozza meg, felsorolva azokat az alaptörvényi szinten védett feladat- és hatáskörcsoportokat, amelyeket törvényi keretek között a helyi közügyek intézése körében a helyi önkormányzatok gyakorolhatnak”. (Indokolás [7])
- [17] A 30/2012. (VI. 27.) AB határozathoz fűzött különvéleményemben már kifejtettem, hogy „[a]z 1971. évi I. törvény (Tanács törvény) 2. § (1) bekezdése szerint a tanácsok az államszervezet részei voltak, jöllehet a törvény ugyanezen a helyen népképviselői-önkormányzati szervnek is minősítette őket. A tanácsok ezzel együtt az államszervezet részének, helyi államigazgatási szervnek minősültek. Tanú erre a korszak mértékadó államigazgatási jogi tankönyve, amely megállapítja: »A szocialista államrendszer alapvető elve, hogy a területi, helyi államigazgatási szervek a tanácsok igazgatási szervei.« [Szamel Lajos szerk: Berényi Sándor, Martonyi János: Magyar államigazgatási jog. 2. kiad. Budapest Tankönyvkiadó 1980, az idézet szerzője Berényi Sándor.] A leg-

fontosabb változás azóta, hogy a közigazgatás állami [azaz központi és dekoncentrált], valamint önkormányzati közigazgatásra vált szét. Ezért az »államigazgatási« fogalom alkotmánynak megfelelő értelmezése régóta »közigazgatási« (Indokolás [82]–[83]).

- [18] A szocialista rendszer megszűnésével a helyi közigazgatás állami mivolta nem változott (amint a tanácsrendszer előtti közigazgatásban is állami szervek voltak a helyi szervek). Igaz az Alkotmány ismert „önkormányzati alapjogokat”, amelyek az Alaptörvényben már nem találhatóak meg, jóllehet az önkormányzati alapjogok és az önkormányzatok hatáskörei jórészt azonosak. Ezért lényeges, hogy a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) egyes rendelkezései vizsgálatával összefüggésben már kimondta az Alkotmánybíróság, hogy „[a]z Alkotmány 44/A. § (1) bekezdésében meghatározott hatáskörcsoportok, önkormányzati alapjogok egy, az állam közhatalmi szervezeti rendszerén belül elhelyezkedő, Alkotmányban szabályozott szervtípus autonómiáját hivatottak garantálni. Így az önkormányzati alapjogokat az Alkotmány nem részesíti a XII. fejezetben szabályozott – az egyén autonómiájának alkotmányos garanciáit jelentő – alapvető jogokat megillető, azokkal azonos alapjogi védelemben. Így az önkormányzati alapjogok korlátozásával szemben nem alkotmányossági követelmény az, hogy arra valamely alkotmányos jog érvényesítése, valamely alkotmányos cél érdekében szükségyszerűen és azzal arányosan kerüljön sor”. [56/1996. (XII. 12.) AB határozat ABH 1996, 204, 207.] A hatályos Mötv. preambuluma szerint is a helyi önkormányzatok az államszervezet részei: „[a] helyi önkormányzatok az egységes állami szervezetrendszer részeként hozzájárulnak az Alaptörvényben foglalt államcéllok megvalósításához, elősegítik a jogszabályi kötelezettségek teljesítését”.
- [19] Az önkormányzatok állami közhatalmat gyakorló szervek lévén – a fentebb idézettekkel egyezően – az „állami szerv alapjoga” ugyanolyan fogalmi ellentmondás, mintha a hármas számot páros számnak neveznék.
- [20] Más lenne a helyzet, ha az Alaptörvény – mint az Alkotmány – egyes állami szervek autonómiájának, alkotmányos státusának védelmére alkotmányos védelmi eszközöket biztosítana. Ez lehetne akár alkotmányjogi panasz is, ámde akkor sem lenne alapjogvédelmi eszköz. Ilyen alkotmány- (de nem alapjog) védelmi eszközök gyakoriak és szükségesek szövetségi államokban, a tagállamok védelmében. Hasonló volt az önkormányzati alapjogok jellege is az Alkotmány 44/A. §-ában: „[a] helyi képviselőtestület: a) önkormányzati ügyekben önállóan szabályoz és igazgat, döntése kizárólag törvényességi okból vizsgálható felül, b) gyakorolja az önkormányzati tulajdon tekintetében a tulajdonost megillető jogokat, az önkormányzat bevételeivel önállóan gazdálkodik, saját felelősségére vállalkozhat, c) az önkormányzat törvényben meghatározott feladatainak ellátásához megfelelő saját bevételre jogosult, továbbá e feladatokkal arányban álló állami támogatásban részesül, d) törvény keretei között megállapítja a helyi adók fajtáit és mértékét, e) törvény keretei között önállóan alakítja ki a szervezetét és működési rendjét, f) önkormányzati jelképeket alkothat, helyi kitüntetéseket és elismerő címeket alapíthat, g) a helyi közösséget érintő közügyekben kezdeményezéssel fordulhat a döntésre jogosult szervhez, h) szabadon társulhat más helyi képviselőtestülettel, érdekeinek képviselőre önkormányzati érdekszövetséget hozhat létre, feladatkörében együttműködhet más országok helyi önkormányzatával, és tagja lehet nemzetközi önkormányzati szervezetnek. A helyi képviselőtestület a feladatkörében rendeletet alkothat, amely nem lehet ellentétes a magasabb szintű jogszabállyal”. Ezeket az Alkotmánybíróság alkotmányosan garantált hatásköröknek tekintette és akként – nem pedig alapjogként – védte.
- [21] A panaszt tehát az önkormányzat (mint állami szerv) indítványozói jogosultsága hiánya miatt kellett volna vizsautasítani.

Budapest, 2014. június 16.

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1765/2013.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3179/2014. (VI. 18.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Pécsi Törvényszék 3.Pkf.50.545/2013/2. számú végzése ellen benyújtott alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése, valamint 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, kérve a Pécsi Törvényszék 3.Pkf.50.545/2013/2. számú végzése megsemmisítését, mert álláspontja szerint a kifogásolt végzés sérti az Alaptörvény II. cikkében rögzített emberi méltósághoz való jogot.
- [2] Az indítványozó mint adós munkabérére a Pécsi Járásbíróság 13.P.21.286/2012/15-I. számú egyezséget jóváhagyó jogerős végzése alapján az elsőfokú bíróság letiltó végzést bocsátott ki gyermektartásdíj folyamatos behajtása érdekében.
- [3] A bírósági letiltó végzés ellen az indítványozó-adós fellebbezett, kérve az elsőfokú végzés megváltoztatását és a letiltó végzés kibocsátása iránti kérelem elutasítását. Előadta, hogy tartásdíj fizetési kötelezettségének maradéktalanul eleget tett, lejárt tartozása nem keletkezett.
- [4] A másodfokon eljáró Pécsi Törvényszék a jelen ügyben támadott 3.Pkf.50.545/2013/2. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta. Végzésében megállapította, hogy az indítványozó fellebbezése alaptalan: a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 17. § (1) bekezdése szerint tartásdíj behajtása érdekében a végrehajtási lapot a jövőben lejárt tartásdíjrészletekre nézve is ki lehet állítani. Ilyen esetben csak a végrehajtási eljárás befejezéséig lejárt tartásdíjrészleteknek megfelelő összeget lehet behajtani és a végrehajtást kérőnek kifizetni. A 24. § (1) bekezdése értelmében pedig a végrehajtási lap kiállítására jogosult bíróság – a végrehajtási lap kiállítása helyett – közvetlenül letiltó végzést hoz, ha kizárólag az adós munkabéréből kell behajtani a követelést. E rendelkezésekből a másodfokú bíróság azt a következtetést vonta le, hogy az elsőfokú bíróság helyesen járt el, amikor a végrehajtást kérő kérelmére letiltó végzést bocsátott ki.
- [5] 2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panaszával. Álláspontja szerint a Pécsi Törvényszék végzése sérti az Alaptörvény II. cikkében foglalt emberi méltóságát. Úgy véli, a Vht. 17. §-a alapján ellene úgy került sor végrehajtási kényszerintézkedés alkalmazására (és ennek költségei rá hárítására), hogy arra nem volt kellő alap: ő a tartásdíj fizetési kötelezettségének mindig határidőre eleget tett. Ezzel szemben az indítványozó szerint ez az intézkedés alkalmas arra, hogy munkáltatója és munkatársai előtt kedvezőtlen színben tüntesse fel, így neki erkölcsi kárt okozzon, hiszen azt a benyomást keltheti bennük, hogy ő a kötelezettségeit önként nem teljesíti, vele szemben bírósági letiltást kell alkalmazni. Szerinte a „tartásdíj nyilván nem lehet preferált az alaptörvényben deklarált jogokkal szemben”. Kérelme alátámasztásául szövegszerűen hivatkozik a 46/1991. (IX. 10.) AB határozatra is, azzal, hogy a határozat indokolásának általa idézett része teljes mértékben fennáll esetében is. Mivel az indítványozó alapot nem adott a bírósági letiltásra, indok nélkül került sor a magánszféra körébe tartozó viszonyokba való beavatkozásra. Mindezek pedig a Vht. 17. §-ában foglaltak alaptörvény-ellenességét is megalapozzák, ezért kéri a Vht. 17. §-a és az ennek alapján született végzés megsemmisítését.
- [6] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a

29–31. § szerinti feltételeket. Az Abtv. 56. § (3) bekezdése értelmében a befogadás visszautasítása esetén az Alkotmánybíróság rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.

- [7] 3.1. Az Alkotmánybíróság eljárása során megállapította, hogy korábban több határozatában is vizsgálta a bírósági végrehajtásról szóló jogszabályok – így a jelen ügyben is sérelmezett Vht., valamint az azt megelőzően hatályban volt, a bírósági végrehajtásról szóló 1979. évi 18. törvényerejű rendelet – a jelen ügyben vizsgálttal részben azonos tartalmú, részben szorosan összefüggő rendelkezéseit.
- [8] A 20/1994. (IV. 16.) AB határozatban az Alkotmánybíróság elutasította azt az indítványt, amely a bírósági végrehajtásról szóló 1979. évi 18. törvényerejű rendelet tartásdíj behajtását közvetlen bírósági felhívással lehetővé tevő 28. §-át kifogásolta, a jelen indítvánnyal lényegében azonos indokok alapján. Az Alkotmánybíróság indokolásában a gyermek tartáshoz való jogosultsága szempontjából vizsgálta meg a támadott rendelkezést, és az alkotmányellenesség megállapítására irányuló kérelmet elutasította. Határozatában utalt arra, hogy a gyermek tartáshoz való joga a szülő oldalán kötelezettségként jelenik meg, ez a szülők alapvető alkotmányos kötelezettsége.
- [9] Kimondta az Alkotmánybíróság azt is, hogy az alkotmányellenesség megítélésénél nem a(z) indítványozóra vonatkozó téves elképzeléseken alapuló feltételezésekből kell kiindulni, hanem a jogszabályi rendelkezésből, a felhívás kibocsátása pedig „egyetlen személyre nézve sem jelenthet sértő vagy valótlan tényállást, s a kötelezetten sem tünteti fel hamis színben. Nem nyilvánítja valamely személy magatartását jogellenessé, és önmagában nem jelenti jogellenes magatartás szankcionálását sem.” (ABH 1994, 106, 110.) Utalt arra is, hogy mind a Munka Törvénykönyvéről szóló – már hatályon kívül helyezett – 1992. évi XXII. törvény, továbbá más jogviszonyokat szabályozó törvények is tartalmaznak olyan tiltó rendelkezéseket, amelyek „célja megakadályozni azt, hogy a munkahelyen (vagy azon kívül) a kötelezettől a bírósági felhívás vagy letiltás foganatosításával kapcsolatban bármiféle közvélekedés alakulhasson ki. Mindazok, akik jogszerűen tudomást szerezhetnek a végrehajtási cselekményről, csak jogellenesen hozhatják ezt az információt a nyilvánosság tudomására.” (ABH 1994, 106, 110.) A határozat szerint tehát a tartásra kötelezettek (különösen a szülők) magántitokhoz és személyes adatok védelméhez való jogának korlátozása nem kényszerítő ok nélkül, önkényesen történik, és a korlátozás súlya az elérni kívánt célhoz képest nem aránytalan.
- [10] Hasonló indokolást tartalmaz az 576/D/2000. AB határozat is, amelyben az Alkotmánybíróság a Vht. 24. és 26. §-ai alkotmányellenességét vizsgálta, és e rendelkezéseket nem találta alkotmányellenesnek. Az Alkotmánybíróság e határozatában lényegében megerősítette a korábbi határozatában foglaltakat, így megállapította, hogy a tartásdíjfizetés teljesítése a gyermek érdekeit és Alkotmányban foglalt alapvető jogának megvalósulását szolgálja. Megerősítette azt is, hogy a tartásra vonatkozó rendelkezések mindaddig alkotmányosak, míg a szülők jogainak korlátozására kizárólag a gyermek érdekében kerül sor, amellyel egyúttal alkotmányos kötelezettségük megvalósulását szolgálják [ABH 2006, 1314, 1317.]. Az Alkotmánybíróság a közvetlen bírósági letiltást e határozatában sem tartotta alkalmasnak arra, hogy az adóst kedvezőtlen színben tüntesse fel mások előtt. E határozatában megerősítette a 20/1994. (IV. 16.) AB határozatban foglaltakat is, amikor kimondta, hogy „a tartásra jogosult (különösen a gyermek) élete fenntartásának, szükségletei kielégítésének érdeke, az ezzel összefüggő családjogi követelés teljesítéséhez fűződő érdek kellő súlyú alkotmányos [Alkotmány 15. §, 67. § (1) bek.] indoka annak, hogy a tartásdíj-fizetési kötelezettséget az állam a más kötelezettségektől a bírósági végrehajtás körében eltérően kezelje, és a jogosult kérelmére a teljesítést kényszer útján is biztosítsa. A határozat szerint a vizsgált körben a tartásra kötelezettek (különösen a szülők) magántitokhoz és személyes adatok védelméhez való jogának korlátozása nem kényszerítő ok nélkül, önkényesen történik, és a korlátozás súlya az elérni kívánt célhoz képest nem aránytalan.” [ABH 2006, 1314, 1321.] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy ahogyan a bírósági felhívás vagy a végrehajtói letiltás kiadására vonatkozó szabály nem sérti az emberi méltóságot és nem ütközik a jó hírnévhez való jogba sem, nem sérti ezeket a jogokat a letiltó végzés kibocsátására hasonló feltételek mellett felhatalmazó jogszabály sem, illetve nem feltételezhető, hogy „a Vht. szabályai alapján hozott döntés bármilyen, a kötelezett emberi méltóságát vagy jó hírnevét sértő megállapítást tartalmazhatna” (ABH 2006, 1314, 1321.).
- [11] 3.2. Az Abtv. 31. §-a értelmében ha alkotmányjogi panasz alapján az alkalmazott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanazon jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi

összefüggésre hivatkozással – ha a körülmények alapvetően nem változtak meg – nincs helye az alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló alkotmányjogi panasznak.

- [12] A jelen ügyben ítélt dolog megállapítására nincs mód, hiszen a fent ismertetett határozatokban az Alkotmánybíróság a végrehajtási jogszabályok egyes rendelkezései – az azóta hatályon kívül helyezett – Alkotmánnyal való összhangját vizsgálta, nem pedig az Alaptörvénnyel összefüggésben.
- [13] Az Alkotmánybíróság szerint azonban a szabályozási környezet nem változott meg olyan módon vagy mértékben, amely új, érdemi vizsgálódást indokolna {Lásd: 3353/2012. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [60]}.
- [14] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó nem vetett fel olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, amire tekintettel az alkotmányjogi panasz befogadása indokolt volna.
- [15] Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2014. június 16.

Dr. Kovács Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/168/2014.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3180/2014. (VI. 18.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.II.22.014/2012/13. számú részítélete, a Fővárosi Törvényszék 54.Pf.630.204/2012/4. számú részítélete, és a Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság 5.P.XVIII.20.122/2010/57. számú részítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz elsődlegesen a Kúria Pfv.II.22.014/2012/13. számú felülvizsgálati eljárásban hozott részítélete, az Abtv. 43. §-ának (4) bekezdése alapján pedig a Fővárosi Törvényszék 54.Pf.630.204/2012/4. számú részítélete és a Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság 5.P.XVIII.20.122/2010/57. számú részítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve, mivel – az indítványozó álláspontja szerint – a hivatkozott bírósági határozatok sértik az Alaptörvény R) cikk (1)–(2) bekezdéseiben, a T) cikk (3) bekezdésében, az I. cikk (1) és (3) bekezdéseiben, a XV. cikk (1)–(3) bekezdéseiben, a XVI. cikk

- (1)–(3) bekezdéseiben, a XXIV. cikk (1) bekezdésében, a 25. cikk (3) bekezdésében, a 26. cikk (1) bekezdésében és a 28. cikkében foglaltakat.
- [3] Az indítványozó és felesége házasságából két gyermek született. Az indítványozó 2010. január 8-án 6.P.20.048/2010. számon keresetet nyújtott be a Budapesti XVIII. és XIX. kerületi Bírósághoz a gyermekek nála történő elhelyezése iránt. A bíróság 2010. február 23-án 4-I. számú végzésével ideiglenes intézkedést hozott, melyben a két gyermeket az édesanyjuknál helyezte el és az indítványozót havi 15 000-15 000 forint gyermek-tartásdíj fizetésére kötelezte.
- [4] Ugyanezen perben, a 2010. június hó 1. napján megtartott tárgyaláson a felek a 11. számú jegyzőkönyvbe foglalt, a bíróság által jóváhagyott, jogerős részegyezséggel szabályozták az apai kapcsolattartás rendjét. Ennek értelmében az apa szerdánként reggel 7 órától 19 óráig jogosult a kapcsolattartásra, valamint minden páratlan héten pénteken 16 órától vasárnap 19 óráig. Megilleti továbbá minden páros ünnep másnapja, valamint az őszi-téli-tavaszi szünetek első fele. A felek rendezték a kapcsolattartást a 2010 nyári időszakra vonatkozóan is. A kapcsolattartás ezt követően, a peres eljárás folyamata alatt a fentieknek megfelelően működött, csupán a 2011. évi nyári kapcsolattartásról kellett az elsőfokú bíróságnak az alperes kérésére, a felek megállapodásának hiányában rendelkeznie.
- [5] 2010. január 20-án a feleség is a Budapesti XVIII. és XIX. kerületi Bírósághoz fordult és kérte a házasság felbontását, a kiskorú gyermekek nála történő elhelyezését, tartásdíjat és a kapcsolattartás „bírói gyakorlatnak megfelelő” szabályozását. A bíróság a P.20.048/2010. számú pert ezen peres eljáráshoz egyesítette, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) rendelkezéseinek megfelelően. Az indítványozó mint alperes az ott előterjesztett kereseti kérelmét viszontkeresetként fenntartotta. Az elsőfokú bíróság részítéletével a felek kapcsolatából 2003. szeptember 18-án született Viktória és a 2006. november 22-én született Marcell utónevű gyermekeket a felperes nevelésébe és gondozásába helyezte el. Az alperest a gyermekeivel való kapcsolattartásra minden páros héten pénteken délután, az iskolai-óvodai szorgalmi időszak végétől, kedden reggel, az iskolai-óvodai szorgalmi időszak kezdetéig, továbbá minden szerdán, az iskolai-óvodai foglalkozás végétől a csütörtöki iskolai-óvodai kezdésig jogosította fel. Szabályozta a hétvégi, elmaradó kapcsolattartás pótlásának rendjét is. Előírta, hogy a felek a rendkívüli kapcsolattartást minden évben május 30-ig kötelesek egyeztetni. Ennek hiányában meghatározta a nyári kapcsolattartás rendjét is. Részletesen rendelkezett továbbá a karácsonyi, húsvéti, pünkösd, valamint a tavaszi és téli szünetekben esedékes kapcsolattartásról. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek havonta előre esedékesen a kiskorú gyermekek tartására 5 000–5 000 forint, összesen tehát 10 000 forint fix összegű gyermektartásdíjat. Megállapította, hogy az alperesnek 2009. augusztus 1. és 2011. november 30. között 260 000 forint gyermektartásdíj hátraléka keletkezett, amelyet havi 10 000 forintos részletekben jogosult, illetve köteles törleszteni.
- [6] A kapcsolattartás körében – a részítélet szerint – az elsőfokú bíróság nyomatékosan értékelte, hogy mindkét gyermek erősen kötődik az alpereshez, akit a gyermekeihez gyengéd és árnyalt érzelmek fűznek. Figyelemmel a peres felek lakóhelyének viszonylagos közelségére is, az elsőfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy a gyermekek érdekében minél szélesebb körű kapcsolattartást célszerű biztosítani az alperes számára. Ezért a már kialakult hétvégi kapcsolattartási gyakorlatot további egy nappal bővítette és a szerdai kapcsolattartással összefüggésben lehetővé tette, hogy a két gyermek az alperesnél aludjon és innen menjen óvodába, illetve iskolába.
- [7] Az elsőfokú bíróság az alperes tartásdíj fizetési kötelezettségét az általános gyakorlattól eltérően kisebb mértékben állapította meg tekintettel arra, hogy az elsőfokú ítélet szerinti kapcsolattartási rendnek köszönhetően, a felperes és az alperes közel azonos időtartamban gondozza majd a gyermekeket. Az elsőfokú bíróság tartásdíj alapjának meghatározása során elfogadta az alperes – jövedelmére vonatkozó – előadásait. E szerint a gépjármű oktató alperesnek évente mintegy 40-50 tanítványa van, akik körülbelül 80 000 forintot fizetnek a jogosítvány megszerzéséig. Az alperesnek 2011-ben 2 224 000 forint árbevétele keletkezett. Ezen adatok, illetve az alperes kiadásai alapján az alperest gyermekenként 12 500–12 500 forint tartásdíj megfizetésére lehetne kötelezni, azonban tekintettel arra, hogy az alperes jelentős időtartamú kapcsolattartásra jogosult, melynek során a gyermekek természetbeni eltartásáról ő gondoskodik, az elsőfokú bíróság az alperest gyermekenként csak 5 000 forint, összesen tehát 10 000 forint kiegészítő tartásdíj megfizetésére kötelezte. Ennek figyelembevételével állapította meg a gyermektartásdíj hátralék összegét, az alperes által teljesített fizetés betudásával.
- [8] Az elsőfokú ítélet indokolása kiterjed arra is, hogy az az alperes bizonyítási indítványainak miért nem adott helyet, kiemelve, hogy az alperes igen nagy terjedelmű beadványaiából, a felek 9 tárgyaláson történő meghallgatásából illetve a kirendelt igazságügyi szakértő által felvett explorációból a bíróság a döntéshez szükséges

körülményeket meg tudta állapítani. A felek legbensőbb magánéletét érintő körülmények feltárásához az – elsőfokú bíróság álláspontja szerint –, a tanúk meghallgatása nem tudott volna hozzájárulni.

- [9] A részítélet ellen mindkét fél fellebbezést nyújtott be.
- [10] A másodfokú bíróság részítéletével az elsőfokú bíróság részítéletét részben megváltoztatta. A másodfokú bíróság megállapította, hogy a felperes fellebbezése alapos, az alperes fellebbezése a részítélet indokolása ellen alapos, a gyermekek elhelyezésére és a kapcsolattartásra vonatkozóan megalapozatlan.
- [11] A másodfokú bíróság az alperest terhelő gyermektartásdíj összegét gyermekenként havonta 15 000 forintra emelte fel, ehhez képest a gyermektartásdíj hátralék mértékét 820 000 forintra módosította. A nyári, időszakos kapcsolattartás tekintetében az elsőfokú bíróság részítéletét akként változtatta meg, hogy az alperest július hónap első és második hete, valamint augusztus első és második hete illeti meg, a kezdő nap 9 órájától a záró nap 19 órájáig, a szülők minden év május 31-ig történő eltérő megállapodásának hiányában. A tavaszi, az őszi és a téli időszakos kapcsolattartás a kezdő nap 9 órájától a záró nap 19 órájáig tart. Ezt meghaladóan a kapcsolattartásra vonatkozó összes részítéleti rendelkezést hatályon kívül helyezte és megállapította, hogy a kapcsolattartásra a felperes és az alperes között 2010. június 1-jén megkötött részegyezség az irányadó.
- [12] A másodfokú bíróság a részítéletének indokolásában rámutatott arra, hogy a peres felek között a jelen perhez egyesített 6.P.XVIII.20.048/2010. számú perben egyezség jött létre a kapcsolattartás rendezéséről. A tárgyalási jegyzőkönyvbe foglalt megállapodást a bíróság végzésével jóváhagyta, az tehát ítélt dolognak minősül. A kapcsolattartást tehát erre irányuló kérelem hiányában újból elbírálni nem lehet, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság kapcsolattartásra vonatkozó döntését az eljárás lényeges szabályainak megszegése miatt hatályon kívül helyezte. Észlelte ugyanakkor, hogy az egyezségben a felek nem határozták meg az időszakos kapcsolattartás kezdő és záró időpontját és a nyári időszakos kapcsolattartást csak a 2010. évre rendezték, ezért az erre vonatkozó rendelkezéseket a másodfokú bíróság az általános bírói gyakorlatnak megfelelően pótolta. A gyermektartásdíjra vonatkozóan megállapította, hogy az elsőfokú bíróság döntése megalapozatlan és ellentétes a bírósági gyakorlattal, csak névleges hozzájárulást jelent a gyermekek eltartásához, azt teljesen egészében a gondozó szülőre hárítja.
- [13] A jogerős részítélet ellen az indítványozó nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melynek a felülvizsgálati eljárás hatálya alá tartozó részében, illetve az ezt pontosító érdemi nyilatkozatában a jogerős részítélet kapcsolattartásra és gyermektartásdíjra vonatkozó rendelkezéseinek hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítélet vonatkozó rendelkezésének helybenhagyását kérte.
- [14] A kapcsolattartásra vonatkozóan az alperes kifejtette, hogy a 6.P.XVIII.20.048/2010. számú eljárásban 2010. június 1-jén született részegyezség ideiglenes jelleggel, „kényszerből, felperesi és bírói nyomásra” született meg. A bíróság ugyanis ezt megelőzően – az indítványozó álláspontja szerint – jogszabálysértő ideiglenes intézkedésében a felperesnél helyezte el a gyermekeket, ugyanakkor nem szabályozta a kapcsolattartást, ezért az alperes ki volt szolgáltatva a felperes kénye-kedvének. A felek 2010. május 26-án a Gyermekjóléti Szolgálatnál ideiglenes megállapodást kötöttek a kapcsolattartásról, az erre vonatkozó dokumentumot be is nyújtották az elsőfokú bírósághoz, a 2010. június 1-jei tárgyaláson azonban ezt a megállapodást a felperes felrúgta és kérte a bíróságot, hogy ennél szigorúbb, korlátozottabb láthatást szabjon meg az alperesnek, akinek pedig nem volt választása, el kellett fogadnia a felperes és a bíró feltételeit, azonban nem mondott le a gyermekeiről. Az iratok, a tények és a logika azt bizonyítja, hogy a részegyezség nem végleges jelleggel született meg, hiszen az egyezségkötést követően még másfél éves pereskedés folyt a gyermekek végleges elhelyezéséről.
- [15] A fentiekre tekintettel az alperes kérte, hogy a Kúria a 2010. június 1-jén született részegyezséget nyilvánítsa ideiglenesnek, amely csak a per idejére vonatkozott és erre tekintettel semmisítse meg az ennek alapján született másodfokú részítéletet, hagyja helyben az elsőfokú bíróság kapcsolattartásra vonatkozó rendelkezéseit. Ezt a felülvizsgálati kérelmet indokolja, hogy a pszichológus szakértő véleménye szerint a gyermekek erősen kötődnek az édesapjukhoz, jobban, mint az édesanyához és az alperes nevelési képességei is jobbak. Indokolatlan ezért, hogy a másodfokú bíróság csökkentette a kapcsolattartás idejét a részegyezségre hivatkozva. A részegyezség létrejöttének körülményei és a felek akkori és a tárgyaláskori szándéka szóba sem került a másodfokú tárgyaláson, pedig jogszabály írja elő, hogy azt a tény, amire a bíróság az ítéletet alapozza, közölni kell a felekkel és fel kell hívni a figyelmüket az ezzel kapcsolatos bizonyítási kötelezettségükre és a bizonyítási eszközökre [Pp. 3. § (3) bekezdése, 163. § (3) bekezdése, 1/2009. (VI. 24.) PK vélemény].
- [16] A gyermektartásdíjra vonatkozóan a felülvizsgálati kérelem hangsúlyozta, hogy az eljárás során mindkét fél elfogadta az alperes átlagosan havi 50 000 forintos jövedelmét. Az elsőfokú bíróság ennek alapján, illetve a megemelt kapcsolattartási idő miatt kötelezte az alperest havi 5 000–5 000 forint gyermektartásdíj fizetésére.

Figyelmen kívül hagyta azonban, hogy az alperesnek három gyermekről kell gondoskodnia, ugyanis élettársának kiskorú gyermeke sem szenvedhet hiányt. Az indítványozó kiemelte, hogy álláspontja szerint a másodfokú bíróság nem a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény (a továbbiakban: Csjt.) 69/C. § (1) bekezdése alapján határozta meg a fizetendő tartásdíjat, hanem a bírói gyakorlat szerint, ez pedig jogszabálysértő. Ezen túlmenően az alperes eddig is és ezután is erején felül gondoskodik a gyermekeiről. A felperesnek megítélt magasabb összegű tartásdíj nem felel meg a Csjt. előírásának és annak teljesítése anyagilag lehetetlen.

- [17] Az indítványozó kérte az első-, illetve a másodfokú bíróság által megállapított gyermektartásdíj hátralékra vonatkozó rendelkezések hatályon kívül helyezését is, tekintettel arra, hogy folyamatosan gondoskodott a gyermekek természetbeni ellátásáról, megteremtette a nála való tartózkodásuk feltételeit, ruhát, cipőt, sporteszközöket, kerékpárt, görkorcsolyát stb. vásárolt számukra és fizette a gyermekek úszásoktatását is. A nem pénzügyi juttatások magas értéket képviseltek, ezért az indítványozó véleménye szerint a tartásdíj hátralékra vonatkozó részítéleti rendelkezés nem alapos.
- [18] A felülvizsgálati kérelmében az indítványozó azt is sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság az eljárása során megsértette a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltakat, ugyanis a rendelkezésére bocsátott dokumentumokat csak részben értékelte, a részítéletet nagyrészt ezek figyelmen kívül hagyásával hozta meg. Az előterjesztett bizonyítási indítványokat indokolás nélkül mellőzte, illetve csak azokat a körülményeket emelte ki, amelyek a felperesnek kedvezőbbek.
- [19] Az alperes szerint súlyosan jogszabálysértő volt a másodfokú bíróság eljárása akkor is, amikor az alperesi fellebbezés hiányos elbírálásával hozta meg részítéletét. Az elsőfokú bíróság az alperes határidőben benyújtott fellebbezés-kiegészítését ismeretlen okból nem terjesztette fel a másodfokú bírósághoz. A mulasztást az alperes a másodfokú tárgyaláson az iratismertetés során észlelte, ekkor átadta 16 oldalas, 32 pontot tartalmazó beadványának másolati példányát a másodfokú tanácsnak. A másodfokú bíróság azonban nem halasztotta el a tárgyalást erre figyelemmel, mindössze a tárgyalási jegyzőkönyvben foglaltak szerint öt perc szünetre vonult vissza, hogy áttanulmányozza a beadványt. Ennyi idő alatt azonban – az indítványozó álláspontja szerint – lehetetlen annak részletes megismerése, illetve elbírálása. A másodfokú ítélet nem is tartalmaz a fellebbezés-kiegészítésre vonatkozó érdemi megállapításokat. Ebből következően az alperesi fellebbezés érdemi elbírálása gyakorlatilag elmaradt. Ezzel a másodfokú bíróság megsértette a tényállás megállapítására, a bizonyításra és a határozat indokolására vonatkozó kötelezettségét, illetve az alperes tisztességes eljáráshoz való jogát.
- [20] A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a részítélet hatályban tartására irányult.
- [21] A Kúria – tárgyaláson hozott – részítéletében megállapította, hogy a felülvizsgálati kérelem nem alapos.
- [22] A Kúria az indokolásban rámutatott, hogy a Pp. 271. § (3) bekezdésének c) pontja kizárja a felülvizsgálatot abban az esetben, ha a gyermek elhelyezése iránti perben (ilyennek minősül az az eset is, amikor a gyermek elhelyezése iránti kérelmet a bontóperi eljárásban terjesztik elő) az elsőfokú bíróság ítéletét a másodfokú bíróság helybenhagyta.
- [23] A Kúria megállapította, hogy a felülvizsgálati eljárás tárgya az alperes előterjesztett kérelmei közül kizárólag az alperes és a gyermekek közötti kapcsolattartás kérdése, illetve a gyermektartásdíj mértéke lehetett. Mindkét kérdéskörrel kapcsolatban az eljáró bíróságok a jogvita eldöntéséhez szükséges bizonyítást a megfelelő terjedelemben lefolytatták. A másodfokú bíróság a Pp. 206. §-ának sérelme nélkül állapította meg a tényállást és a Pp. 221. § (1) bekezdésében rögzített indokolási kötelezettségének is megfelelően eleget tett.
- [24] Az alperes nyilatkozattételi joga biztosítva volt, ezzel az eljárás folyamán folyamatosan élt is. Őt a bíróság személyesen meghallgatta, jogai ismeretében tette meg az eljárásjogi nyilatkozatait. Nem sérült a fegyveregyenlőség elve, illetve a tisztességes eljárás alapelve, az első-, illetve másodfokú bíróság a törvényben előírt tájékoztatási kötelezettségének is eleget tett (Pp. 1. §, 2. §, 3. § (3) és (6) bekezdése, 8. §). A felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal szemben tehát nem valósult meg olyan, az ügy érdemére lényeges kihatással járó eljárási szabálysértés, ami a Pp. 275. § (3) bekezdésében foglaltak alapján a jogerős részítélet hatályon kívül helyezését megalapozhatta volna.
- [25] A kapcsolattartásra vonatkozóan megállapítható, hogy ezt a kérdést a felek bírósági végzéssel jóváhagyott részegyezséggel rendezték. Noha az egyezségkötés előzményeiből (a bíróság a gyermeket ideiglenes intézkedéssel az anyánál helyezte el), illetve egyes rendelkezéseiből (az egyezség csak a 2010. évi nyári időszakos kapcsolattartást szabályozta), levonható olyan következtetés is, hogy, ugyan az egyezség szövegezésében annak ideiglenes jellege nem szerepel, azonban ténylegesen ideiglenes jellegűnek, csak a per időtartamára vonatkozóan szánták a felek a megállapodást. Ennek azonban ellentmond az, hogy a 2010. november 29-i tárgyaláson a

felek képviselői bírói kérdésre előadták, hogy a részegyezségben foglaltakat magukra nézve a jövőben is kötelezőnek tartják. A peres eljárás folyamata alatt egyik fél sem kezdeményezte annak módosítását, nem kérte a bíróságot, hogy a megállapodásban foglaltaktól eltérő tartamú határozatot hozzon, mely esetben egyébként irányadó lett volna a Csjt. 18. § (3) bekezdésének azon rendelkezése, mely szerint a felek tartós jogviszonyát rendező egyezség megváltoztatását az egyezség jóváhagyásától számított két éven belül a bíróságtól – az egyéb törvényes feltételek megléte esetén is – csak akkor lehet kérni, ha az a felek kiskorú gyermekének érdekét szolgálja, illetve ha a körülmények változása folytán a megállapodás valamelyik fél érdekét súlyosan sérti. Ilyen körülmény azonban jelen esetben nem merült fel.

- [26] A Kúria rámutatott, hogy helyesen állapította meg a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 3. § (1) bekezdésébe ütköző módon, erre irányuló kereseti (vizontkereseti) kérelem hiányában döntött a kapcsolattartásnak az egyezségben foglaltakhoz képest jelentős bővítéséről, utalást sem téve arra, hogy a felek a kapcsolattartást jogerős bírósági végzéssel jóváhagyott, olyan tartalmú részegyezséggel már szabályozták, amely már eleve az átlagosnál szélesebb körű kapcsolattartást biztosít az alperes számára, figyelemmel az apa és a gyermekek közötti szoros érzelmi kötelékre. A törvényi rendelkezéseknek megfelelően döntött ezért a másodfokú bíróság, amikor az elsőfokú bíróság kapcsolattartásra vonatkozó rendelkezésének azon részét, ami a felek egyezségének helyébe lépett volna, hatályon kívül helyezte, megállapítva, hogy a kapcsolattartásra a felperes és az alperes között 2010. június 1-jén megkötött részegyezség az irányadó.
- [27] A Kúria rámutatott, hogy a gyermektartásdíjjal összefüggésben megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság a kapcsolattartás jelentős bővítésére tekintettel csökkentette az alperes ideiglenes intézkedésben megállapított tartásdíj fizetési kötelezettségét, tehát arra tekintettel, hogy döntése folytán mindkét fél közel azonos időtartamban gondozza, neveli a gyermekeket.
- [28] Figyelemmel arra, hogy a másodfokú bíróság – a korábban kifejtettek szerint – csökkentette az elsőfokú bíróság által megállapított kapcsolattartás mértékét, értelemszerűen előtérbe kellett, hogy kerüljön a Csjt. 69/A. § (2) bekezdésének azon rendelkezése, mely szerint különélő szülő a tartást elsősorban pénzben kell, hogy szolgáltatassa. Ennek tükrében nyilvánvaló, hogy a 11, illetve 6 éves gyermekek szükségleteinek nem felel meg az elsőfokú ítélet szerinti havi 5 000–5 000 forint tartásdíj és ezen mérték nem áll összhangban a Csjt. 69/C. § (1) bekezdésében meghatározott azon előírással sem, mely szerint a tartásdíj összegét gyermekenként általában a kötelezett átlagos jövedelmének 15–25%-ában kell megállapítani. A másodfokú bíróság által meghatározott gyermekenkénti 15 000–15 000 forint semmiképpen sem tekinthető eltúlzott mértékűnek, melynek megfizetésére az alperes a peradatok értelmében megfelelő teljesítőképességgel rendelkezik. A másodfokú bíróság tehát a tartásdíj mértékéről a bírói gyakorlatra is figyelemmel, azonban alapvetően a törvényi rendelkezések, illetve a bizonyítási eljárás anyaga alapján döntött.
- [29] A felülvizsgálati kérelmében az alperes arra is hivatkozott, hogy három gyermek eltartására köteles, mivel saját háztartásában neveli élettársának kiskorú gyermekét is. Utóbbival szemben azonban a Csjt. 69/C. § (1) bekezdésének c) pontja értelmében nincsen tartási kötelezettsége (az csak a saját, illetve a házastárs gyermekére, tehát a mostoha-gyermekekre terjed ki). A jogszabályoknak megfelelően járt el tehát a másodfokú bíróság, amikor az alperes által fizetendő gyermektartásdíj összegét havi 15 000–15 000 forintban állapította meg. Ennek megfelelően számította ki a hátralékos gyermektartásdíj összegét, melynek megfizetésére az alperesnek méltányos részletfizetést engedélyezett.
- [30] A Kúria megállapította, hogy a jogerős részítélet nem jogszabálysértő, ezért azt a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.
- [31] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban nyilatkozott arról, hogy az első fokú eljárásban a házasság felbontását kimondó részítélet született, de a vagyonmegosztás kérdésében az elsőfokú eljárás még folyamatban van, továbbá, hogy jogegységi határozat meghozatalát kérte a Kúriától, a Legfőbb Ügyésztől, és „az összes, jogegységi eljárás indítványozására jogosult személytől”.
- [32] 2. Az indítványozó álláspontja szerint az alkotmányjogi panaszban támadott határozatok sértik az Alaptörvény R) cikk (1)–(2) bekezdéseiben, a T) cikk (3) bekezdésében, az I. cikk (1) és (3) bekezdéseiben, a XV. cikk (1)–(3) bekezdéseiben, a XVI. cikk (1)–(3) bekezdéseiben, a XXIV. cikk (1) bekezdésében, a 25. cikk (3) bekezdésében, a 26. cikk (1) bekezdésében és a 28. cikkében foglaltakat.
- [33] Az indítványozó tartalmilag az Abtv. 43. § (1) és (4) bekezdése alkalmazását kéri.
- [34] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszt az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján az Abtv. 27. §-ára alapítja.

- [35] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróság elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Alkotmánybíróság Ügyrendje 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban jár el az ügyben. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság tanácsa mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. Ennek során az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a panasz nem fogadható be.
- [36] 3.1. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott formai követelményeknek.
- [37] 3.1.1. Az Abtv. 27. §-a értelmében, az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [38] Az indítványozó és a felperes is fellebbezést nyújtott be az első fokú határozat ellen, a jogerős ítélettel szemben pedig felülvizsgálati kérelemmel élt.
- [39] 3.1.2. Az Alkotmánybíróság ezt követően az alkotmányjogi panasz előterjesztésére nyitva álló határidő betartását vizsgálta.
- [40] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. Az Abtv. 53. § (2) bekezdése értelmében pedig az alkotmányjogi panasz iránti indítványt – a 26. § (2) bekezdése szerinti eset kivételével – az ügyben első fokon eljáró bíróságnál kell az Alkotmánybírósághoz címezve benyújtani.
- [41] Az indítványozó perbeli jogi képviselőjét ellátó jogi képviselő – a csatolt tértivevény tanúsága szerint – a Kúria támadott részítéletét 2013. november hó 19. napján vette át, míg az alkotmányjogi panaszt 2014. január hó 17. napján adta postára, az ügyben első fokon eljáró bíróságnak címezve azt. Az alkotmányjogi panasz előterjesztésére tehát a törvényes határidőn belül került sor a kapcsolattartás, a gyermektartásdíj és a gyermektartásdíj hátralék tekintetében.
- [42] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszának 2. oldala első bekezdésében írottak szerint „A gyermekelhelyezés kapcsán alkotmányjogi panasszal élünk a Fővárosi Törvényszék 54.Pf.630.204/2012/4. számú részítélete ellen. Ezen a téren nem tudunk felülvizsgálattal élni, a Kúria felé, mert a Pp. 271. § (3) bekezdés *c*) pontját a Kúria alkotmányértően alkalmazza.” Kérte továbbá ezzel összefüggésben „a Pp. 271. § (3) bekezdés *c*) pontjának Kúria általi értelmezése és alkalmazása alkotmányjogi vizsgálatát, [...] ide értve az Alkotmánybíróság 702/D/2004. AB határozatában szereplő indokolás felülvizsgálatát is [...]”.
- [43] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszának 5. oldal harmadik bekezdése utolsó mondatában nyilatkozik arról, hogy „A másodfokú részítéletet alperes 2012. július 20. napján vette kézhez.”
- [44] Az alkotmányjogi panaszt tehát a Fővárosi Törvényszék 54.Pf.630.204/2012/4. számú részítélete és a Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság 5.P.XVIII.20.122/2010/57. számú részítélete gyermekelhelyezésre vonatkozó rendelkezései tekintetében elkésetten nyújtotta be. Az indítványozó igazolási kérelmet nem terjesztett elő, minden bizonnyal arra tekintettel sem, mert az Abtv. 30. § (4) bekezdése szerinti, az igazolási kérelem előterjesztésének elvi lehetőségére vonatkozó, a döntés közlésétől számított 180 napos objektív határidő is eltelt az alkotmányjogi panasz benyújtásáig.
- [45] 3.1.3. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az indítványozó megjelölte az Abtv. 27. §-át, melyre alapozva nyújtotta be alkotmányjogi panaszát, valamint kifejezett kérelmet terjesztett elő a sérelmezett bírósági részítéletek alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére vonatkozóan. Megjelölte az Alaptörvény azon bekezdéseit, amelyek tekintetében – álláspontja szerint – az alaptörvény-ellenesség fennáll. Az alkotmányjogi panasz a kérelem határozottságát illetően a törvényi feltételeknek megfelel.

- [46] 3.2. A továbbiakban az Abtv. 56. §-a szerint az Alkotmánybíróság tanácsa mérlegelési jogkörében vizsgálta az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panasz indítvány befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit. Az Abtv. 52. § (4) bekezdése értelmében az alkotmánybírósági eljárás feltételeinek fennállását az indítványozónak kell igazolnia. Az Abtv. 27. §-a szerint alkotmányjogi panasz akkor terjeszthető elő, ha a bírósági eljárást befejező döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti [a] pont].
- [47] Az indítványozó álláspontja szerint az alkotmányjogi panaszban támadott határozatok sértik az Alaptörvény R) cikk (1)–(2) bekezdéseiben, a T) cikk (3) bekezdésében, az I. cikk (1) és (3) bekezdéseiben, a XV. cikk (1)–(3) bekezdéseiben, a XVI. cikk (1)–(3) bekezdéseiben, a XXIV. cikk (1) bekezdésében, a 25. cikk (3) bekezdésében, a 26. cikk (1) bekezdésében és a 28. cikkében foglaltakat.
- [48] Az indítványozó a bíróságok által lefolytatott eljárások tényállási és pertörténeti elemeit részletesen ismertette. Álláspontjának alátámasztására több mint négy oldal terjedelemben ismertette azon jogszabályi rendelkezések szövegét, amelyeket az eljárások során – álláspontja szerint – az eljáró bíróságok megsértettek. Csatolt számos előzmény iratot, továbbá irodalmi hivatkozásokat.
- [49] Álláspontja szerint, a bírósági eljárásokat a vonatkozó jogszabályokat megsértve folytatták le a bíróságok, különösen a költségmentesség megadására vonatkozó, a kitanítási, a bizonyítási és az ítélet indokolására vonatkozó szabályokat megsértve, és érdemben is, a releváns tények nem megfelelő meghatározásával, a gyermekekre és az apára nézve hátrányos, így törvénytörő határozatokat hoztak. Alaptörvény-ellenesnek minősítette azt az időtartamot is („öt perc”), amit a másodfokú bíróság az első fokú bíróság által az ügy irataihoz még nem felterjesztett fellebbezés kiegészítése tanulmányozására fordított. Sérelmezte, hogy erre vonatkozó kérelme ellenére, az elsőfokú bíróság mediátort nem rendelt ki.
- [50] A gyermek elhelyezési ügyekben az apák hátrányos helyzetét jogirodalmi hivatkozásokkal elemezte az indítványozó, kiemelve az alkotmányjogi garanciák érvényesülésének a hiányát.
- [51] 3.3. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pontja alapján alkotmányjogi panaszra olyan bírói döntéssel szemben van helye, amely Alaptörvényben biztosított jogot sért, és e sérelem lényegét és az eljárás megindításának indokait az alkotmányjogi panaszra kell tartalmaznia.
- [52] Az R) cikk (1) bekezdése szerint az Alaptörvény Magyarország jogrendszerének az alapja. Az R) cikk (3) bekezdése az Alaptörvény értelmezésére irányadó rendelkezés. A T) cikk a jogalkotás alapvető szabályait tartalmazza. Az I. cikk (1) bekezdése (az emberi jogok védelme) és (3) bekezdése (az alapvető jogok korlátozása), továbbá a 25. cikk (3) bekezdésében, (a Kúriának a jogalkalmazás egységét biztosító szerepe) a 26. cikk (1) bekezdésében (bírák függetlensége) és a 28. cikkében (bírói jogértelmezés) foglaltak a jelen ügy kontextusában az indítványozóra vonatkozatható Alaptörvényben biztosított jogot nem tartalmazzak.
- [53] Rámutat az Alkotmánybíróság, hogy az Alaptörvény a XXIV. cikk (1) bekezdése kizárólag hatósági eljárásokra vonatkozik. Megállapította továbbá az Alkotmánybíróság, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikke, és az Alaptörvény további, az indítványozó által hivatkozott XV. cikk (1)–(3) bekezdései és a XVI. cikk (1)–(3) bekezdései tekintetében az indítványozó a támadott bírósági határozatokkal, az azokban foglalt mérlegelési és jogértelmezési kérdésekkel kapcsolatosan nem állított olyan pontosan körülírt, releváns alkotmányjogi érvekkel alátámasztott alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vetne fel.
- [54] A bíróságok döntéseinek vizsgálata során az Alkotmánybíróság – az Abtv. 27. §-ával kapcsolatban kialakított gyakorlatának megfelelően – tartózkodott a bíróság által megállapított tényállás, a bizonyítékok bírói értékelésének és mérlegelésének felülvizsgálatától.
- [55] Az indítványozó kérte a támadott határozatok végrehajtásának felfüggesztését, illetve személyes meghallgatását kezdeményezte az alkotmányjogi panasszal összefüggésben a Kúriától. Az Alkotmánybíróság – a kérelmet tartalma szerint értelmezve – a támadott határozatok végrehajtásának felfüggesztését nem tartotta indokoltnak, és az indítványozó személyes meghallgatását nem tartotta szükségesnek.
- [56] Fentiekre tekintettel, mivel a jelen ügyben nem merült fel olyan, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, illetve alapvető alkotmányossági kérdés, alaptörvényben biztosított jog sérelme, mely az alkotmányjogi panasz befogadását indokolta volna, illetve mivel a Fővárosi Törvényszék 54.Pf.630.204/2012/4. számú részítélete és a Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság 5.P.XVIII.20.122/2010/57. számú részítélete gyermekelhelyezésre vonatkozó rendelkezései tekintetében az alkotmányjogi panasz elkésetten került benyújtásra,

az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján, az 56. § (3) bekezdésére, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a), d) és h) pontjaira tekintettel az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2014. június 16.

Dr. Kovács Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/217/2014.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3181/2014. (VI. 18.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Mfv.I.10.675/2012/4. számú ítélete ellen benyújtott alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Mfv.I.10.675/2012/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mivel nézete szerint az sérti az Alaptörvény II. cikkét, VI. cikke (1) és (2) bekezdéseit, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [2] 2. Az ítéleti tényállás alapján az indítványozó mint felperes munkavállalóként az alperesnél mint munkáltatónál eladói munkakörben állt alkalmazásban. Munkaviszonyát 2009. december 29-én – a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (a továbbiakban: régi Mt.) 96. §-a alapján – rendkívüli felmondással szüntette meg. Keresetében – az alábbi indokolásra alapítottnan – a rendkívüli felmondás jogszerűségének megállapítását és az ahhoz fűződő jogkövetkezmények alkalmazását kérte. Érvélese szerint a munkáltatónál öt év munkaviszony után járó, és az előző években mindenkinek kifizetett egy havi plusz munkabért a munkáltató nem térítette meg, holott ezen juttatás kifizetését előkészítette, majd azt határozatlan időre elhalasztotta. Továbbá nézete szerint az alperes munkaidő-beosztása sértette a régi Mt-t, és az ünnepek „lecsúsztatása” sem volt „korrekt”. Emellett az alperes osztályvezetője többször cinikus és burkoltan fenyegető hangnemben beszélt telefonon és személyes találkozáskor a felperessel. A rendkívüli felmondás további indoka volt, hogy a felperes a munkaköri leírásban meghatározott munkától egy ideje eltérő tevékenységet végzett, a számítástechnikai szaktanácsadási munkaköri leírás mellett ugyanis autó hifi szaktanácsadást is kellett teljesítenie. Betegállománya előtt a munkáltatója arra is próbálta utasítani, hogy olyan további munkát (bankhitel ügyintézés) is végezzen, amely sem a munkaszerződésében, sem a munkaköri leírásában nem szerepelt. Az indítványozó felperesként keresetében a

rendkívüli felmondása jogszerűségének megállapítását és az ahhoz fűződő jogkövetkezmények (kéthavi végkielégítés, negyvenöt napi felmondási időre járó átlagkereset megfizetését, továbbá az alperes perköltségekben való marasztalását) kérte. Az alperes viszontkeresetet terjesztett elő, amelyben kérte a felperes negyvenöt napi felmondási időre járó átlagkereset megfizetésére kötelezését, hivatkozva arra, hogy a rendkívüli felmondás nem volt jogszerű.

- [3] A Fővárosi Munkaügyi Bíróság 24.M.471/2010/23. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította, egyben az alperes viszontkeresetének helyt adott és kötelezte a felperest 269 293 Ft felmondási időre járó átlagkereset, valamint 50 000 Ft perköltség megfizetésére. Az elsőfokú ítélet indokolása – többek között – megállapította, hogy 2009. szeptemberétől a felperesnek utasításba adták a banki ügyintézési folyamatban a számítógépen fellelhető nyomtatvány kitöltését, azaz adatrögzítő tevékenységet kellett végeznie. Ezt a tevékenységet felperes munkaköri leírása nem tartalmazza. Az elsőfokú bíróság ítéletében az alperes sem szándékos, sem súlyos gondatlanságú kötelezettségzegését nem állapította meg; továbbá azt sem, hogy a felperest a munkaköréhez képest lényegesen eltérő feladatokkal kívánta volna az alperes foglalkoztatni a betegállományát követően; ezért megállapította, hogy a felperes rendkívüli felmondása nem volt alapos, annak indoka pedig nem volt okszerű és valós.
- [4] Az elsőfokú bíróság ítéletében a felperes személyiségi jogsérelmével összefüggésben megállapította – a rendelkezésére álló tanúvallomások és telefonbeszélgetések nyomtatott tartalmát értékelve, ezen bizonyítékok alapján –, hogy nem látott bizonyítottan az alperes részéről olyan magatartást, amely a munkaviszony fenntartását lehetetlenné tette volna. Az indokolás utalt arra, hogy a felperes sem vonta kétségbe, hogy a munkahelyi vezetőnek voltak olyan intézkedései, amelyek kifejezetten a felperes érdekében történtek.
- [5] A felperes az elsőfokú ítélet ellen fellebbezést terjesztett elő, amely kizárólag a munkakörétől eltérő foglalkoztatásra vonatkozó ítéleti indokolást sérelmezte, ugyanakkor a felettese által tanúsított magatartásra vonatkozóan – annak ellenére, hogy felperes jelezte, ezzel is kíván foglalkozni – a fellebbezés nem tartalmazott kérelmet. Érdemi ellenkérelme a viszontkereset elutasítására irányult.
- [6] A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 51.Mf.630.251/2012/4. számú ítélete az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta, és kötelezte a felperest a másodfokú perköltség megfizetésére. A másodfokú bíróság ítéletében – az elsőfokú ítélet indokolásán túl – megállapította, hogy a felperes betegsége előtti időszakra történő hivatkozása esetében egyértelműen elmulasztotta a régi Mt. 96. § (4) bekezdése szerinti 15 napos szubjektív, nem kimenthető határidőt. Míg a bankhitel ügyintézésre vonatkozó feladatvégzésre nézve a felperesnek az a hivatkozása, hogy újra utasításba kapta azt, időelőtti hivatkozás volt. Az ugyanis, figyelemmel a munkavállaló betegállományban voltára, annak valósága esetén is legfeljebb csak tájékoztató jellegű közlés lehetett volna. Ugyanakkor a másodfokú ítélet indokolása megállapította, hogy a perben bizonyítást nyert, hogy a felperes nem a bankhitel ügyintézés munkakörére nézve, hanem saját kérésére kapta közvetlen munkahelyi felettesétől azt a telefonos tájékoztatást (amelyet titokban felvett), hogy mindenki, így a felperes is végezni fogja a bankhitel ügyintézését.
- [7] A felperes felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, amelyben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, továbbá az alperes kereset szerinti marasztalását kérte. Indokolása szerint az eljáró bíróságok jogszabálysértően alkalmazták és értelmezték a régi Mt. 96. § (1) és (4) bekezdéseit, a 82. § (1) bekezdését, a 104. § (1) és (2) bekezdéseit. A felülvizsgálati kérelem indokolása szerint a bíróságok a tényállást iratellenesen és tévesen állapították meg, továbbá a felmerült adatokat nem, vagy nem kellő súllyal értékelték. Szintén tévesen alkalmazták továbbá a Pp. 163. § (1) bekezdését, valamint annak 206. § (1) és (2) bekezdéseiben foglaltakat.
- [8] A Kúria mint felülvizsgálati bíróság Mfv.I.10.675/2012/4. számú ítéletében a másodfokú bíróság ítéletét hatályában fenntartotta, és egyben kötelezte a felperest a felülvizsgálati eljárási költség alperesnek történő megfizetésére.
- [9] A felülvizsgálati ítélet indokolásában kiemelte, hogy a jogerős másodfokú ítélet helytálló abban a részében, amelyben nem vizsgálta a felperes felettese által tanúsított magatartást, mivel a fellebbezés ugyan hivatkozott erre, a munkavállaló azonban erre vonatkozóan érdemi nyilatkozatot nem terjesztett elő; így ezen rendkívüli felmondási okra vonatkozó felülvizsgálati hivatkozás nem képezhetette a felülvizsgálati eljárás tárgyát. A felülvizsgálati ítélet megvizsgálva a felperesi rendkívüli felmondás indokát – mely szerint a munkáltató a munkavállalóval olyan tevékenységet kívánt végeztetni, amely sem a munkaszerződésében, sem a munkaköri leírásában nem szerepel – megállapította, hogy a másodfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperesi felmondás indoka időelőtti volt. A kúriai ítélet indokolása hangsúlyozta, hogy az adott esetben rendkívüli felmondást nem

lehetett olyan munkáltatói magatartásra alapítani, amely még nem valósult meg, továbbá amelyből a felperesre munkavállalói kötelezettség nem hárult.

- [10] Az indítványozó a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Mfv.1.10.675/2012/5. számú ítélete ellen – a Fővárosi Munkaügyi Bíróság 24.M.471/2010/23. számú és a Fővárosi Törvényszék 51.Mf.630.251/2012/4. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal – alkotmányjogi panasszal élt. Érvelése szerint az ítéletek indokolásai sértik az Alaptörvény II. cikkét, VI. cikk (1)–(2) bekezdését, illetve a XXVIII. cikk (1) bekezdését. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe foglalt, az indítványozó tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét abban látta, hogy a bíróságok – nézete szerint – nem vették figyelembe a személyiségi jogi sérelmeket, illetve érdemben nem foglalkoztak az indítványozó emberi méltóságát ért sérelem bizonyítására irányuló indítványával. Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság érintette ezt a kérdést, ugyanakkor sem a másodfokú bíróság, sem a Kúria nem foglalkozott érdemben az indítványozó személyiségi jogsérelmével; illetve az e körben tett bizonyítási indítványokkal. Egyben – utalva az Alkotmánybíróság 7/2013. (III. 1.) AB határozatában foglaltakra – előadta, hogy bár a bíróságok nem értékelték bizonyítási indítványait, nem vitatja sem az általuk megállapított tényállást, sem a bírói mérlegelést. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszával támadott ítéleteket azért vélte az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe ütközőnek, mert az ügyben eljáró bíróságok indokolási kötelezettségüknek nem tettek eleget, amikor a személyiségi jogsérelmek megállapítására irányuló kérelmeket úgy bírálták el, hogy nem adtak számot az előterjesztett kérelmek mellőzéséről, illetve annak indokáról.
- [11] Az indítványozó az Alaptörvény VI. cikkében foglalt magánélethez, a jó hírnévhez való jog, továbbá a személyes adatok védelméhez való jog sérelmét állítva részletesen ismertette az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatára vonatkozó határozataiban foglaltakat.
- [12] Végül az indítványozó a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét azon indokkal is állította, hogy az eljáró bíróságok a józan ésszel és az Alaptörvény 28. cikkével (amelyre vonatkozó érvelést azonban az indítvány nem tartalmaz) ellentétesen értelmezték a régi Mt. határidő-számításra vonatkozó rendelkezéseit [a 96. § (1) és (4) bekezdéseit, 82. § (1) bekezdését, továbbá a 104. § (1) és (2) bekezdéseit]; a határidő leszűkítésével ugyanis lényegében ellehetetlenítették a rendkívüli felmondás jogának gyakorlását.
- [13] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról döntené jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [14] Az Alkotmánybíróság – a fentiek alapján – az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényi feltételei fennállásának vizsgálata során az alábbiakat állapította meg.
- [15] Az Abtv. 27. §-a értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet abban az esetben fordulhat alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz, amennyiben az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Mivel az indítványozó az alapügy felpereseként a munkaügyi jogvitában félként szerepelt, érintettsége fennáll, ezért az Abtv. 51. § (1) bekezdése szerinti jogosultnak tekintendő.
- [16] 3.1. Ezzel szemben megállapítható, hogy az indítványozó a felperes személyiségi jogi sérelmére vonatkozóan a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségét nem merítette ki. Bár az indítványozó alkotmányjogi panaszát a felülvizsgálati bíróságként eljáró Kúria Mfv.I.10.675/2012/4. számú ítélete ellen nyújtotta be, mind a másodfokú, mind a kúriai ítélet indokolásából megállapítható, hogy az elsőfokú ítélet ellen benyújtott fellebbezés nem tartalmazott érdemi kérelmet a felperes személyiségi jogsérelmével összefüggésben, ezért a jogerős másodfokú ítélet nem vizsgálhatta a felperes személyiségi jogsérelmét. A kúriai ítélet indokolása is rögzíti, hogy erre az okra vonatkozó, a felülvizsgálati kérelemben foglalt hivatkozás nem képezhetette a felülvizsgálati eljárás tárgyát, mert a személyiségi jogsérellemmel összefüggésben az elsőfokú bíróság ítélete fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett.
- [17] Az Abtv. 56. § (3) bekezdése értelmében a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.

- [18] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (1) bekezdés e) pontja alapján – a jogorvoslati lehetőségek kimerítése hiányában – visszautasította.
- [19] 3.2. Az indítványozó a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét arra hivatkozással is állította, hogy az eljáró bíróságok a józan ésszel és az Alaptörvény 28. cikkével (az indítvány erre vonatkozó érvelést nem tartalmaz) ellentétesen értelmezték a régi Mt. határidő-számításra vonatkozó rendelkezéseit. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány ebben a részében nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában támasztott követelménynek, ugyanis az nem tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntések milyen alkotmányos indokok alapján ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.
- [20] Ezért az Alkotmánybíróság – az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglaltakra figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2014. június 16.

Dr. Kovács Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/256/2014.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG NORMATÍV HATÁROZATAI, VALAMINT AZ EGYÉB SZERVEZETI, MŰKÖDÉSI ÉS SZEMÉLYI ÜGYEKBEN HOZOTT HATÁROZATAI

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 1002/2014. (VI. 17.) AB TŰ. HATÁROZATA

az Alkotmánybíróság öttagú tanácsai tanácsvezetőinek személyéről

1. Az Alkotmánybíróság teljes ülése az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 49. § (1) és (7) bekezdésében meghatározott jogkörében eljárva – az Alkotmánybíróság Ügyrendjéről szóló 1001/2013. (II. 27.) AB Tű. határozat 6. § (1) bekezdésében foglaltakra tekintettel – a tanácsvezetők személyéről a következő határozatot hozta:

Az 1. öttagú tanács vezetője:

Dr. Kiss László, tanácsvezető alkotmánybíró,

A 2. öttagú tanács vezetője:

Dr. Stumpf István, tanácsvezető alkotmánybíró,

A 3. öttagú tanács vezetője:

Dr. Lévay Miklós, tanácsvezető alkotmánybíró,

2. E határozat 2014. június 17-én lép hatályba.

3. Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 26. § (2) bekezdése alapján a Magyar Közlönyben közzéteszi.

Budapest, 2014. június 16.

Dr. Paczolay Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lenkóvics Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévay Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: XVIII/1123/2014.

Közzétéve a Magyar Közlöny 2014. évi 82. számában.

Az Alkotmánybíróság Határozatait az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg. A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza. Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtítkára
layout: www.estercom.hu

Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó, Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu

Felelős kiadó: Majláth Zsolt László ügyvezető

HU ISSN 2062–9273